

Leerkrachthandleiding

E6

Fictie/informatief

Les 1 - 20 : 'Een aap op de wc'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Een aap op de wc' – Joukje Akveld.....	5
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	6
Les 1.....	8
Les 2.....	12
Les 3.....	14
Les 4.....	16
Les 5.....	18
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	22
Les 6.....	24
Les 7.....	26
Les 8.....	28
Les 9.....	30
Les 10.....	32
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15.....	35
Les 11.....	36
Les 12.....	38
Les 13.....	40
Les 14.....	42
Les 15.....	46
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 16-20.....	49
Les 16.....	50
Les 17.....	52
Les 18.....	54
Les 19.....	56
Les 20.....	58
Antwoorden bij teamboekje	61
Antwoorden toetsen	71
Kopieerbladen 'Een aap op de wc'	75

Overzicht 'Een aap op de wc' – Joukje Akveld

Les	1-5	6-10	11-15	16-20
Bladzijden	5 t/m 35	37 t/m 61	62 t/m 86	87 t/m 117
Woorden van de week	de tram afzijdig de invasie kabbelde de hoorn de wees onafscheidelijk de list iets met elkaar gemeen hebben (uitdr.) onopvallend de greppel de uitroeiing	roerloos haarfijn plechtig de pilaar dringende waken gespot kwetteren baantjes trekken (uitdr.) het kroos ups en downs (uitdr.) de commandant	in het gelid staan (uitdr.) opengesperd chagrijnig gealarmeerd (alarmeren) dwarrelden verwijtend de lastpak tot in elke vezel (uitdr.) op hoge poten (uitdr.) de reling beduusd forceerden	op stelten zetten (uitdr.) onberekenbaar mak op de knieën dwingen (uitdr.) een oogje in het zeil houden (uitdr.) drentelde spoedberaad de verleiding weerstaan (uitdr.) knarsend opgetogen de Elfstedentocht de architect
Lezen en team-opdrachten	Antwoorden in de tekst vinden over het begin van de oorlog i.c.m. de dierentuin en het verschil tussen de dierentuin van vroeger en van nu.	In eigen woorden uitleggen hoe de 2 ^e Wereldoorlog begon, wat de gevolgen waren van de 1 ^e bombardementen en welke oplossing werd bedacht voor het ontsnappen van de roofdieren.	Samenvatten wat de gevolgen waren van de brand in de nacht van 14 op 15 mei.	Voorspellen hoe het zal aflopen met de dieren in de dierentuin en voorspellen op welke manier Nederland bevrijd werd.
Toets-opdrachten*	Begrijpend lezen: 5 meerkeuzevragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 5 meerkeuzevragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 5 meerkeuzevragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 5 meerkeuzevragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen
Schrijf-opdrachten**	Muurkrant: verschillen tussen soorten dieren	Gedicht om dieren tijdens de Tweede Wereldoorlog te herdenken.	Advertentie opstellen om mensen naar de nieuwe dierentuin te lokken.	Artikel schrijven over een dier dat leefde tijdens de Tweede Wereldoorlog.

***Toets:** Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

****Schrijfopdrachten:** Er kan voor gekozen worden om een schrijfopdracht uit te spreiden over twee weken. Maak in dat geval een keuze uit de bovenstaande opdrachten.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'Een aap op de wc' - Joukje Akveld

De dierentuin ging verhuizen. In de zomer van 1940 zouden de dieren in een feestelijke stoet van de oude plek in het centrum naar de nieuwe aan de rand van de stad trekken. Het liep anders. Op 10 mei vielen de Duitsers Nederland binnen. Er kwamen bommen op de dierentuin terecht en de binnenstad vloog in brand. Dieren stierven of moesten worden afgeschoten wegens ontsnappingsgevaar. Andere liepen los rond in de stad. Zebra's graasden op de Diergaardesingel en in de singel zwommen zeeleeuwen. Van de zorgvuldig geplande verhuizing kwam niets terecht.

De lesdoelen van les 1-5:

'Een aap op de wc' - Joukje Akveld blz. 5 t/m 35	
Verhalend / informatief: (2de W.O. / dieren / dierentuin)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen kunnen aangeven wat de oorlog voor de dieren heeft betekend. - De leerlingen weten bijzonderheden te noemen van de Tweede Wereldoorlog.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.
Begrijpend lezen: (vraag & antwoord)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen uit de tekst de belangrijkste informatie vinden over de eerste dagen van de Tweede Wereldoorlog. - De leerlingen kunnen de verschillen benoemen tussen de dierentuinen van toen en dierentuinen van nu.
Schrijven/taalverzorging	
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een muurkrant maken waarop de verschillen tussen de soorten dieren duidelijk worden.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1-5):

- Zet het digibordschema 'Een aap op de wc' les 1-5* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg de teambakken klaar met boeken, teamboekjes, werkschriften en voldoende kopieën van teamwoordbonnen.*
- Leg de kaart 'Voorspellen met de dobbelsteen'* en dobbelsteen voor elk team klaar (les 1).
- Leg de kopieerbladen 'woordwebben'* klaar (les 3).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 4).
- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 4 - facultatief).
- Leg per team een A3 klaar (les 5)

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	blz.	Betekenis
1.	de tram	5	<i>Elektrisch voertuig dat over rails rijdt.</i>
1.	afzijdig	5	<i>Niet meedoen.</i>
1.	de invasie	5	<i>Vijandelijke inval in een land.</i>
1.	kabbelde (kabbelen)	9	<i>Zacht stromen met geluid.</i>
2.	de hoorn	14	<i>Uitsteeksel op de kop van sommige dieren.</i>
2.	de wees	17	<i>Kind of jong dat geen ouders meer heeft.</i>
2.	onafscheidelijk	17	<i>Geen moment zonder elkaar; altijd samen.</i>
2.	de list	19	<i>Een slimme, maar sluwe oplossing.</i>
3.	iets met elkaar gemeen hebben (uitdr.)	21	<i>Op elkaar lijken.</i>
3.	onopvallend	21	<i>Zonder aandacht te trekken.</i>
3.	de greppel	22	<i>Droge sloot.</i>
3.	de uitroeiing	24	<i>Ervoor zorgen dat het uitsterft.</i>

Les 1

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen op basis van aanwijzingen voorspellen waar het boek over gaat en wat het schrijfdoel van de auteur is.
- De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen.
- Materialen:** - 'Een aap op de wc', blz. 5 t/m 13
- werkschrift, woorden van de week
- teamboekje, les 1-5
- woordmuur
- woordenboeken
- computers/tablets
- Brain Game nr. 32: 'Tel tot 20'

INTRODUCTIE

- DDU** 1. **Terugblik.** Kijk met de groep terug op het boek dat in de vorige weken gelezen is door te vragen wat ze van dat boek vonden en van de teamopdrachten bij het boek.
2. **Vooruitblik.** "Vandaag gaan we een nieuw boek lezen, het heet 'Een aap op de wc'. Dat is een grappige en rare titel! Wat doet die aap daar? Waarom zou dit boek zo heten?" **DDU.**
"Voordat we gaan lezen, gaan we een spel spelen en tijdens dit spel oefenen we onze zelfregulatie. Dat betekent dat jullie zonder hulp, maar wel doelgericht een activiteit gaan doen, en hierin goede keuzes maken."
Speel Brain Game nr. 32: 'Tel tot 20'
- tijd** 5 minuten

VOORSPELLEN: NIEUW BOEK

Doel: De leerlingen kunnen op basis van aanwijzingen voorspellen waar het boek over gaat en wat het schrijfdoel van de auteur is.

- DDU** 1. **Uitleg.** "Vandaag beginnen we te lezen in een nieuw boek. Door het boek te bekijken kunnen we al een beetje bedenken waar het boek over gaat. Ieder team gooit met de dobbelsteen en kijkt op de kaart welke opdracht bij het aantal ogen van de dobbelsteen hoort. Maar eerst moeten we bepalen of dit boek verhalend of informatief is. Bekijk het boek van buiten en van binnen en overleg in je team wat voor soort boek dit is." **DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een paar leerlingen de beurt.**
"Dit boek is zowel verhalend als informatief. Lees maar eens op bladzijde 118 hoe de schrijfster de informatie verwerkt heeft in dit boek." **Geef de leerlingen de tijd om de**
- DDU** **bladzijde te lezen of lees deze bladzijde voor.** "De schrijfster heeft bij de stukjes informatie die ze miste, zelf een verhaal bedacht. Maar alles wat je in dit boek leest over de dieren is waargebeurd."
- GH** 2. **Opdracht.** "Gooi met de dobbelsteen en gebruik de informatieve kant van de voorspelkaart. Zoek de aanwijzingen op in het boek en overleg wat jullie teamantwoord is. Zorg ervoor dat iedereen dat teamantwoord kan geven. Als je klaar bent, kun je nog eens met de dobbelsteen gooien en een volgende vraag gaan opzoeken in het boek." **Geef tijd om te bladeren in het boek, te overleggen en te komen tot teamantwoorden. Geef willekeurige beurten en schrijf de belangrijkste voorspellingen op en waardeer de antwoorden met punten.** "Tijdens les 5
- ///** gaan we kijken of er al een voorspelling uit is gekomen."
- tip** Schrijf de voorspellingen op.

tijd	<u>10 minuten</u>
DDU	3. Schrijversdoel. “De schrijvers hebben het boek geschreven met een bepaald doel, wat is dat doel denk je?” DDU. “Het is zowel een informatief- als een verhalend boek. Ze wil ons iets leren over de dierentuin in oorlogstijd, maar ook vermaken met mooie verhalen.”

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

	1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.
	2. De leerlingen schrijven de woorden in het werkschrift op.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woordenlijst
	3. Woorden van de week. “Vandaag gaan we kijken wat we van de eerste vier woorden weten. Het eerste woord is ‘de tram’. Ik weet dat in de grote steden zoals Amsterdam en Rotterdam trams rijden. Wat weten jullie van het woord ‘de tram’? Denk zelf even na en overleg daarna met je maatje/team wat jullie weten van de tram.”
GH	Geef de leerlingen de mogelijkheid om eerst zelf na te denken en daarna uit te wisselen met het team. Geef via het trekken van een lollystokje een beurt. Waardeer actief
///	luistergedrag met punten voor het team. “Nu het tweede woord ‘afzijdig’. Wat weten jullie van het woord ‘afzijdig’? Denk zelf even na en overleg daarna met je maatje/team. Ik schrijf dit achter het woord op de woordmuur. Nu de andere woorden: ‘de invasie’ en ‘krabbelde’.
GH	Besprek met je maatje/team wat je weet van deze woorden.” Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt. Noteer de suggesties op de woordmuur.
///	
→	4. Woordenlijst. “Na het lezen vul je de woordenlijst van les 1-5 verder in. Samen met je team vul je met één van de woorden van vandaag een teambon in en die stop je in de schatkist. Bij de afronding van de les/bij les 5 (naar keuze) gaan we de zinnen van de teambonnen bespreken.”

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen.

	1. Uitleg. “Het boek dat we in deze weken lezen, bevat veel informatie. We leren allerlei nieuwe dingen over dieren en over de tweede wereldoorlog. Het leesdoel van deze week is vraag & antwoord. Voordat je in het boek gaat lezen, lees je de vragen in het teamboekje goed door. Als je tijdens het lezen van het boek iets ziet wat het aanwijzing kan zijn voor het beantwoorden van een vraag, plak je op dat stukje tekst een memo. Na het zelfstandig lezen ga je met je maatje de memo’s bespreken. Maar jullie kunnen natuurlijk ook beginnen met de opdrachten met de woorden van de week. Lees de opdrachten goed door en bedenk aan welke opdrachten je vandaag als team kunt werken.” Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.
tijd	<u>5 minuten</u>
	2. Zelfstandig lezen: bladzijde 5 t/m 13, memo’s plakken op mogelijke antwoorden.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woordenlijst aanvullen
	3. Maatje: memo’s vergelijken en verduidelijken.
///	<u>10 minuten</u>
klaar	duolezen: blz. 12 t/m 13, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen
	4. Team. Uitvoeren van de opdrachten.
tijd	<u>15 minuten</u>
GH	5. Groep. Besprek wat er tijdens de eerste dagen van de oorlog gebeurde, waarom de mandril belangrijk was en de verschillen tussen de dierentuin van vroeger en van nu. Geef via de lollystokjes beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als de
///	

/// leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het
 tip dan nogmaals. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
 Zie handleiding: 'Antwoorden teamboekje'.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen
 /// helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.

2. **Woorden van de week.** "De eerste vier woorden zijn de woorden die in de tekst van vandaag staan. Als het goed is weten we nu wat de woorden betekenen. Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Dat kan op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."

GH Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje.
 /// Elk team dat het woord goed raadt en/of een woord goed uitlegt: punten.

terugblik - samenwerkingvaardigheid
 - voorspellen nieuw boek/doel schrijver
 - woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten
 - punten en feedback

vooruitblik - woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

Les 2

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen uit de tekst de belangrijkste informatie vinden over de eerste dagen van de Tweede Wereldoorlog.
 - De leerlingen kunnen benoemen waarom de mandril belangrijk was voor de dierentuin.
 - De leerlingen kunnen de verschillen benoemen tussen de dierentuinen van toen en dierentuinen van nu.

Materialen:

- 'Een aap op de wc', blz. 14 t/m 19
- teamboekje, les 1-5
- werkschrift, woorden van de week

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
 - voorspellen nieuw boek
 - woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de woorden 5 t/m 8 weten of waar ze de woorden mee associëren.

- tijd klaar**
- GH**
-
- ///**
1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.
- 5 minuten
- woordenlijst aanvullen
2. **Woorden van de week.** "Bespreek de woorden 5 t/m 8 en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur.**
- Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**
- "De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."
3. **Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Overleg in je team welk woord jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen uit de tekst de belangrijkste informatie vinden over de eerste dagen van de Tweede Wereldoorlog, kunnen benoemen waarom de Mandril belangrijk was en kunnen de verschillen benoemen tussen de dierentuinen van toen en dierentuinen van nu.

- tijd klaar**
1. **Uitleg.** "Tijdens les 1 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Voor het lezen ga je als team weer overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken. Lees de vragen in het teamboekje goed door. Dan ga je lezen en plak je memo's op mogelijke antwoorden. Na het bespreken van de memo's en het duolezen, ga je met je team aan het werk. Denk aan de tips en tops die je gisteren gekregen hebt van de groep en gebruik die bij de opdrachten van vandaag." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**
 2. **Zelfstandig lezen: bladzijde 14 t/m 19, memo's plakken op mogelijke antwoorden.**
- 10 minuten
- woordenlijst aanvullen

	3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	duolezen: blz. 18 t/m 19, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen
	4. Team. Uitvoeren van de opdrachten.
GH	5. Groep. Bespreek hoe Kali in de handen van een Duitse handelaar terecht kwam en wat de leerlingen van Nasor weten. Geef via de lollystokjes beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het dan nogmaals.
///	
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
AFRONDING	
Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.	
GH	1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woorden van de week. "De eerste vier woorden zijn de woorden die in de tekst van vandaag staan. Als het goed is weten we nu wat de woorden betekenen. Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Dat kan op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)." Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje.
///	Elk team dat het woord goed raadt en/of een woord goed uitlegt: punten.
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en teamopdrachten - punten en feedback
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en teamopdrachten

Les 3

- Lesdoel**
- De leerlingen kunnen vertellen hoe Kali in de handen van een Duitse handelaar kwam.
 - De leerlingen kunnen informatie opzoeken over Nasor.
 - De leerlingen kunnen zelf een vraag formuleren voor de directeur van de Rotterdamse Diergaarde.

- Materialen**
- 'Een aap op de wc', blz. 21 t/m 25
 - teamboekje, les 1-5
 - werkschrift, woorden van de week
 - kopieerblad, les 3 ('woordwebben')

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- 1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.**
- tijd** 5 minuten
- klaar** woordenlijst aanvullen
- 2. Woorden van de week.** "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer met punten. Doe de denkstappen even kort voor als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden.**
- GH**
- ///**
- 3. Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Overleg in je team welk woord jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen vertellen hoe Kali in de handen van een Duitse handelaar kwam, kunnen informatie opzoeken over Nasor en kunnen zelf een vraag formuleren voor de directeur van de Rotterdamse Diergaarde.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 1 en 2 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Voor het lezen ga je weer als team overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken. Lees de vragen in het teamboekje goed door. Dan ga je lezen en plak je memo's op mogelijke antwoorden. Na het bespreken van de memo's en het duolezen, ga je met je team aan het werk. Denk aan de tips en tops die je gisteren gekregen hebt van de groep en gebruik die bij de opdrachten van vandaag." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**
- 2. Zelfstandig lezen: bladzijde 21 t/m 25, memo's plakken op mogelijke antwoorden.**
- tijd** 10 minuten
- klaar** woordenlijst aanvullen
- 3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.**
- tijd** 10 minuten
- klaar** duolezen: blz. 24 t/m 25, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen
- 4. Team. Uitvoeren van de opdrachten.**
- GH**

5. Groep. Bespreek de zoek- en nadenkvragen die de leerlingen bedacht hebben voor de directeur van de dierengarde. Laat de andere teams (over) de antwoorden nadenken/zoeken. Geef via de lollystokjes beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het dan nogmaals. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.

2. **Woorden van de week.** "Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met woordwebben. Lees de woorden goed en bedenk wel woord van de week het best bij in het woordweb past."

facultatief (Voordat de antwoorden besproken worden in de groep kunnen de leerlingen eerst hun antwoorden vergelijken met hun maatje.)

Laat de leerlingen per web steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen.

terugblik

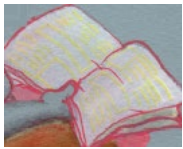
- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten
- punten en feedback

vooruitblik

- toets
- voorbereiding schrijf-/tekenopdracht

facultatief

- boekenclub: "Wie gaat er lezen?"
- logboekje: "Neem deze morgen weer mee naar school."

Les 4

Lesdoel - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen

- 'Een aap op de wc', blz. 26 t/m 29
- toetsboekje, toets les 4
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:

- Tips en Tops
- logboekje
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- lezen en teamopdrachten
- woorden van de week

vooruitblik

- toets
- voorbereiding schrijfp opdracht
- logboekje en boekenclub (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 26 t/m 29 en maken van de vragen.

tijd 30 minuten

klaar woordenlijst verder afmaken, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

tijd 10 minuten

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een muurkrant maken waarop de verschillen tussen de soorten dieren duidelijk worden.

1. Uitleg. "Vandaag ga ik alvast de uitleg geven van de schrijfp opdracht voor morgen. In dit boek komen veel dieren voor. Vaak wordt er iets verteld over de oorsprong van dit dier. Zonet hebben jullie bijvoorbeeld gelezen over Sonny en Rimba. Zij kwamen beide uit Sumatra, een eiland van Indonesië. Maar naast Aziatische olifanten heb je ook Afrikaanse olifanten. Wat zijn de verschillen?" **DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt.**

DDU

2. Opdracht. "Morgen gaan jullie met je team een muurkrant maken. Allereerst kiezen jullie een dier. Kies tussen olifanten, neushoorns of leeuwen. Vervolgens ga je met je team op zoek

naar de verschillende soorten bij dit dier. Bijvoorbeeld de verschillen tussen Aziatische en Afrikaanse leeuwen. Bij neushoorns is er een verschil tussen zwarte en witte neushoorns. Vandaag kiezen jullie een dier en kunnen jullie alvast beginnen met het verzamelen van informatie. Morgen kunnen jullie dan gelijk beginnen met de opdracht.”

tijd 10 minuten

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

1. Logboekje. “Vertel om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt. Vertel er ook bij hoe dat ging.”

tijd 5 minuten

tip *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

tip *Besprek eventueel alvast de opdrachten voor volgende week.*

2. Opdracht. “De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn (thuis)leesboek gaat voorlezen. Eerst vertel aan je teamleden gaat vertellen waar je boek over gaat. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou.”

3. Voorlezen aan het team. Geef de leerlingen de tijd om hun stukje voor te lezen.

tijd 10 minuten

4. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in. “Vertel nu aan elkaar waarom je een tip of een top gegeven hebt en leg goed uit waarom.”

tijd 10 minuten

5. Groep. Besprek hoe het gegaan is met de opdrachten. Als er problemen waren (bijvoorbeeld iemand had de opdracht niet gemaakt) bedenk dan met elkaar daar oplossingen voor. Geef punten voor ‘Maak de opdracht af’.

///

tip *Wie dat wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan tops geven.*

FACULTATIEF: TECHNISCH LEZEN

Doel: De leerlingen kunnen woorden met een leesmoeilijkheid correct en vloeiend lezen.

1. Uitleg. “Elke week lezen we ook woordrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Dit zijn woorden uit het verhaal die een leesmoeilijkheid hebben, zoals bijvoorbeeld woorden met een -c-, woorden met -eau, hele lange woorden of leenwoorden uit het Engels of Frans. Hoe vaker je een woord leest, hoe makkelijker en sneller je de woorden kunt lezen als je ze een volgende keer tegenkomt.”

2. Lees de woorden van les 4 in het teamboekje hardop voor. Lees ze daarna in koor.

3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 controleert of de woorden goed gelezen worden. Wisselen van beurt.

tijd 5 minuten

→ Noteer welke leerlingen de rijtjes correct en vloeiend kunnen lezen (kopieerblad ‘vloeiend lezen’).

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding schrijfofdracht
- punten en feedback

facultatief

→

- boekenclub: “Wie leest volgende week?” **Zet de namen op het bord.**
- logboekjes: “Deze nemen jullie mee naar huis.”

vooruitblik

- schrijfofdracht
- team van de week

Les 5

Lesdoel - De leerlingen kunnen een muurkrant maken waarop de verschillen tussen de soorten dieren duidelijk worden.

Materialen

- 'Een aap op de wc', blz. 30 t/m 35
- teamboekje, les 1-5
- A3 papier per team

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- toets
- boekenclub & logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

vooruitblik

- teamopdrachten afmaken
- inleveren teamboekjes

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

facultatief *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.

2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH **3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.**

/// **Geven van een teamantwoord: punten.**

SCHRIJVEN: MUURKRANT

Doel: De leerlingen kunnen een muurkrant maken waarop de verschillen tussen de soorten dieren duidelijk worden.

1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 30 t/m 35.

2. Uitleg. "Gisteren heb ik al de uitleg gegeven over de schrijfpdracht van vandaag. Jullie gaan vandaag een muurkrant maken waarin de verschillen tussen soorten olifanten, neushoorns of leeuwen duidelijk worden."

tip *Heb eventueel aandacht voor het schrijven van de dieren in het meervoud: leeuwen, olifanten, neushoorns. Heb bij het oefenen van het meervoud met name aandacht voor het woord neushoorns, omdat het een samengestelde woord is: neuzen en hoorns. Oefen het meervoud eventueel ook met andere dieren, bijvoorbeeld: lama's, haviken, chimpansees, duiven, zebra's, kalveren, vleermuizen.*

2. Opdracht. "Lees de afvinklijst in het teamboekje door en verdeel de taken. Als jullie tevreden zijn over jullie kladversie, maken jullie de netversie op A3-papieren. Vouw deze doormidden, zodat je een lijn krijgt. Schrijf boven elke helft om welke soort het gaat. Maak in het midden een tekening van elk dier en schrijf de informatie die jullie hebben gevonden er omheen. Help elkaar en maak de opdracht van vandaag helemaal af. Probeer actief te werken aan jullie samenwerkdoel van deze week."

tijd 35 minuten

klaar voorbereiden presentatie

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

/// **3. Groep. Laat een paar teams hun muurkrant presenteren. Geef de teams die er in geslaagd zijn alle punten van de afvinklijst te verwerken in hun tekst punten voor 'Maak de opdracht**

af. Geef de andere teams de mogelijkheid voor het stellen van vragen en laat de groep tips en tops geven. De teams kunnen deze tips en tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week (noteren bij de tops in het teamboekje, week 2).

tijd 10 minuten

4. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") **voor de volgende week.**

tijd 5 minuten

tip *Hang de muurkranten op en noteer in welke mate het de teams gelukt is om aan de eisen van de schrijfp opdracht te voldoen.*

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze opgedaan hebben de voorspellingen beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. "We zijn nu al vijf lessen bezig met het boek 'Een aap op de wc'. Met de dobbelsteen hebben we allerlei voorspellingen gedaan over het boek. Vandaag gaan we kijken of we het nog steeds eens zijn met onze voorspellingen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet."

GH **2. Opdracht.** "We gaan eerst kijken naar 'de voorkant'. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (vul aan wat het antwoord van de groep was). Nu we al vijf dagen in het boek hebben

/// **gelezen weten we nu meer over de aanwijzingen die op de voorkant staan. Kunnen we al meer vertellen over de aap die op de wc zit?"** **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen.**

GH "Dan gaan we nu kijken naar de illustraties in het boek. Wat waren onze voorspellingen hierover?" **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben of iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.**

/// **tip** *Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.*

3. Afronding. "We hebben de voorspellingen aangepast met dat wat we nu weten over het boek. Als het boek helemaal uit is dan kunnen we kijken of het boek voldeed aan onze verwachtingen."

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

facultatief **1. Woorden van de week: schatkist.** "In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. Op jullie teamlijst heb je geschreven welke woorden je gebruikt hebt voor het maken van een mooie zin. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende week. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen."

/// **Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenis van het woord en een betekenisvolle zin goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.**

2. Inleveren: woordenlijsten en teamboekjes. "Vandaag levert iedereen de woordenlijst en de teamboekjes in. Deze wordt nagekeken en de punten hiervoor noteer je de volgende les op de teamlijst."

tip *Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de juiste betekenis op heeft geschreven en een betekenisvolle zin heeft bedacht bij elk woord. Gebruik*

deze informatie om volgende week de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijke naamwoorden).

GH
///

3. Terugblik. “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem teamnamen) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”

Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.

4. Vooruitblik. “Volgende week lezen we verder in ‘Een aap op de wc’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

‘Een aap op de wc’ - Joukje Akveld blz. 37 t/m 61	
Verhalend / informatief: (2de W.O. / dieren / dierentuin)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen kunnen aangeven wat de oorlog voor de dieren heeft betekend. - De leerlingen weten bijzonderheden te noemen van de Tweede Wereldoorlog.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen. - De leerlingen kunnen de taken en bijzonderheden benoemen van een oppasser, een directeur en een commandant. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. raadsels.
Begrijpend lezen (verhelderen):	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen hoe de Tweede Wereldoorlog in Nederland begon. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat in de dierentuin de gevolgen waren van de eerste bombardementen. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen welke oplossing er werd bedacht door de Nederlandse commandant voor het ontsnappen van roofdieren.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een gedicht schrijven waarin ze dieren tijdens de Tweede Wereldoorlog herdenken.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

- Kijk de opdrachten van les 1-5 na en leg de teamboekjes ‘Een aap op de wc’ klaar.
- Zet het digibordschema ‘Een aap op de wc’ les 6-10* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg woordenboeken klaar.
- Kopieer per team 3x de studiewijzer ‘mijn beroep is...’*
- Leg de kopieerbladen ‘betekenisvolle zinnen’* klaar (les 8)
- Leg de toetsboekjes klaar (les 9).
- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 9 - facultatief).
- Kopieer per team het kopieerblad ‘gedicht’* (les 10)

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	roerloos	37	<i>Zonder te bewegen.</i>
6.	haarfijn	38	<i>Heel precies.</i>
6.	plechtig	38	<i>Serius en officieel.</i>
6.	de pilaar	41	<i>Stenen paal waarop een gebouw rust.</i>
7.	dringend	44	<i>Waarbij geen uitstel mogelijk is.</i>
7.	waken	46	<i>Goed op iemand of iets passen.</i>
7.	gespot	47	<i>Gezien (en daarvan aantekeningen maken).</i>
7.	kwetteren	48	<i>(Van veel vogels tegelijk) geluid maken.</i>
8.	baantjes trekken (uitdr.)	50	<i>Heen en weer zwemmen.</i>
8.	het kroos	51	<i>Kleine plantjes aan oppervlakte van het water.</i>
8.	ups en downs (uitdr.)	52	<i>Hoogtepunten en dieptepunten.</i>
8.	de commandant	55	<i>Iemand die leiding geeft aan een groep soldaten/politieagenten/brandweermannen.</i>

Les 6

- Samenwerk vaardigheid:**
- Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen.
 - De leerlingen kunnen de taken en bijzonderheden benoemen van een oppasser, een directeur en een commandant.
 - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen hoe de Tweede Wereldoorlog begon
- Materialen:**
- 'Een aap op de wc', blz. 37 t/m 43
 - werkschrift, woorden van de week
 - teamboekje, les 6-10
 - woordmuur
 - woordenboeken
 - per team 3x de studiewijzer 'mijn beroep is...'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Tijdens de vorige les hebben jullie na de afronding van de teamopdrachten de teamboekjes ingeleverd en ik heb punten gegeven aan de teams voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is voor deze week het team van de week en dat is geworden... (*Noem de naam van het team*)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Vandaag gaan we verder in het boek 'Een aap op de wc'. Voordat we verder gaan lezen over de pantserkrokodillen, bepalen jullie eerst per team aan welke samenwerkvaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. De leerlingen schrijven de woorden in het werkschrift op.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst aanvullen

3. Woorden van de week. "Vandaag gaan we de eerste vier woorden bespreken in het team. Bespreek wat je samen van de eerste vier woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat ze weten over een woord." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Noteer de 'hints' achter de woorden op de woordmuur.**

GH

→

///

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

4. Woordenlijst. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team vul je met één van de woorden van vandaag een teambon in en die stop je in de schatkist. Aan het einde van de les/bij les 10 gaan we de mooie zinnen van de teambonnen bespreken."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en kunnen de taken en bijzonderheden benoemen van een oppasser, een directeur en een commandant.

1. Uitleg. "Het boek dat we in deze weken lezen, is een informatief boek. We lezen allerlei informatie over de diertuin in de Tweede Wereldoorlog. Welke informatie uit het boek heeft indruk op je gemaakt?" **DDU.** "Het leesdoel van deze week is verhelderen. Verhelderen betekent dat je het in eigen woorden kunt uitleggen. Zo laat je zien dat je goed begrijpt wat er

DDU

staat. Voordat je in het boek gaat lezen, lees je de vragen in het teamboekje goed door. Als je tijdens het lezen van het boek iets ziet wat het aanwijzing kan zijn voor het antwoord bij een opdracht, plak je op dat stukje tekst een memo. Ook kan je een memo plakken op woorden waarvan je de betekenis niet kent.” **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

2. Zelfstandig lezen: bladzijde 37 t/m 43, memo’s plakken op mogelijke antwoorden of op woorden waarvan de leerling de betekenis niet kent.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst aanvullen

3. Maatje: memo’s vergelijken en verduidelijken.

/// 10 minuten

klaar duolezen: blz. 42 t/m 43, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen

4. Team. Uitvoeren van de opdrachten.

tijd 15 minuten

GH **5. Groep. Bespreek hoe de Tweede Wereldoorlog in Nederland begon. Geef via de lollystokjes**

/// **beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het dan nogmaals.**

/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH **1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.**

///

2. Woorden van de week. “De eerste vier woorden zijn de woorden die in de tekst van vandaag staan. Als het goed is weten we nu wat de woorden betekenen. Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Dat kan op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH **Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje.**

/// **Elk team dat het woord goed raadt en/of een woord goed uitlegt: punten.**

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten
- punten en feedback

vooruitblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

Les 7

Lesdoel: - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat in de dierentuin de gevolgen waren van de eerste bombardementen.

Materialen:

- 'Een aap op de wc', blz. 44 t/m 49
- teamboekje, les 6-10
- werkschrift, woorden van de week
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

vooruitblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de woorden 5 t/m 8 weten of waar ze de woorden mee associëren.

tijd 1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.

tijd 5 minuten

GH 2. **Woorden van de week.** "Bespreek de woorden 5 t/m 8 en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur.**

→ **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

/// "De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."

3. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Overleg in je team welk woord jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen hoe de Tweede Wereldoorlog begon, wat in de dierentuin de gevolgen waren van de eerste bombardementen en welke oplossing er werd bedacht door de Nederlandse commandant voor het ontsnappen van roofdieren.

1. Uitleg. "Tijdens les 6 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag en tijdens les 8 heb je nog de tijd voor de opdrachten. Voor het lezen ga je als team overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken. Lees de vragen in het teamboekje goed door. Dan ga je lezen en plak je memo's op mogelijke antwoorden. Na het bespreken van de memo's en het duolezen, ga je met je team aan het werk. Leg het antwoord in jullie eigen woorden uit. Denk aan de tips en tops die je gisteren gekregen hebt van de groep en gebruik die bij de opdrachten van vandaag." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

2. Zelfstandig lezen: bladzijde 44 t/m 49, memo's plakken op mogelijke antwoorden.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst aanvullen

3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.

tijd 10 minuten

klaar duolezen: blz. 48 t/m 49, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen

4. Team. Uitvoeren van de opdrachten.

GH 5. Groep. Bespreek wat de gevolgen waren voor de dierentuin na de eerste bombardementen.
 /// Geef via de lollystokjes beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als
 /// de leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het
 dan nogmaals. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning,
 /// noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het
 samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het
 samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt
 om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die
 opdracht voor beoordeling inleveren.

2. Woorden van de week. "De eerste vier woorden zijn de woorden die in de tekst van vandaag
 staan. Als het goed is weten we nu wat de woorden betekenen. Elk team krijgt één woord van
 de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Dat kan op vier verschillende manieren:
 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het
 geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."
 GH Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord
 /// presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje.
 Elk team dat het woord goed raadt en/of een woord goed uitlegt: punten.

terugblik - woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten
 - punten en feedback

spel Brain Game naar keuze

vooruitblik - lezen en teamopdrachten
 - woorden van de week

Les 8

Lesdoel: - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen welke oplossing er werd bedacht door de Nederlandse commandant voor het ontsnappen van roofdieren.

Materialen:

- 'Een aap op de wc', blz. 50 t/m 55
- teamboekje, les 6-10
- werkschrift, woorden van de week
- kopieerblad, les 8 ('betekenisvolle zinnen')

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

vooruitblik

- lezen en teamopdrachten
- woorden van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.

tijd 5 minuten

2. **Woorden van de week.** "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer met punten. Doe de denkstappen even kort voor als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden.**

GH

→ ///

3. **Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Overleg in je team welk woord jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen bijzonderheden noemen van de wortels van planten, weten hoe gas opgeslagen wordt en weten wat bio-massa is.

1. **Uitleg.** "Tijdens les 6 en 7 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag heb je nog de tijd voor de opdrachten. Voor het lezen ga je als team overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken. Lees de vragen in het teamboekje goed door. Dan ga je lezen en plak je memo's op mogelijke antwoorden. Na het bespreken van de memo's en het duolezen, ga je met je team aan het werk. Leg het antwoord in jullie eigen woorden uit. Denk aan de tips en tops die je tijdens les 7 gekregen hebt van de groep en gebruik die bij de opdrachten van vandaag." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

2. **Zelfstandig lezen: bladzijde 50 t/m 55, memo's plakken op mogelijke antwoorden.**

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst aanvullen

3. **Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.**

tijd 10 minuten

klaar duolezen: blz. 54 t/m 55, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen

4. **Team. Uitvoeren van de opdrachten.**

GH 5. **Groep. Bespreek welke oplossing er werd bedacht voor het ontsnappen van de roofdieren. Geef via de lollystokjes beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten.**

///

/// Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het dan nogmaals. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.

///

2. **Woorden van de week.** “Nu gaan we alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met de raadsels. Ik heb deze zinnen opgeschreven en een woord eruit gehaald. Jullie moeten de woorden van deze week in de juiste zinnen plaatsen.”

facultatief (Voordat de antwoorden besproken worden in de groep kunnen de leerlingen eerst hun antwoorden vergelijken met hun maatje.)

Laat de leerlingen per zin steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende raadsel als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen.

terugblik - lezen en teamopdrachten
- woorden van de week
- punten en feedback

vooruitblik - toets
- voorbereiding schrijf-/tekenopdracht

facultatief

- boekenclub: “Wie gaat er lezen?”
- logboekje: “Neem deze morgen weer mee naar school.”

Les 9

Lesdoel - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen - 'Een aap op de wc', blz. 56 t/m 59
- toetsboekje, toets les 9
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:
- Tips en Tops
- logboekje
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

vooruitblik - toets
- voorbereiding schrijfpodracht
- logboekje en boekenclub (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 56 t/m 59 en maken van de vragen.

tijd 30 minuten

klaar woordenlijst verder afmaken, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." *Oefen dit eventueel.* Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.

tijd 10 minuten

tip Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een gedicht schrijven waarin ze dieren tijdens de Tweede Wereldoorlog herdenken.

1. Uitleg. "Elke jaar wordt er door het Nationaal Comité in Nederland een dichtwedstijd georganiseerd. Het thema is 'Dichter bij 4 mei'. De winnaar van die wedstrijd mag zijn of haar gedicht tijdens dodenherdenking voordragen. De slachtoffers van de oorlog worden op die manier herdacht." **Draag een gedicht voor, bijvoorbeeld het gedicht 'verstoppen' van Aaron Driedijk (13 jaar uit Almere):**

https://www.4en5mei.nl/herdenken-en-vieren/voor-organisatoren/herdenking-organiseren/gedichten/dichter_bij_4_mei.

2. Opdracht. “Morgen gaan jullie ook een gedicht bedenken waarin jullie de dieren herdenken die leefden tijdens de oorlog. Eerst gaan jullie ideeën verzamelen. Deze ideeën kun je noteren in een woordweb. Deze staat in het teamboekje. Schrijf alles op wat in jullie gedachten komt. Hierna gaan jullie de woorden in je hoofd proberen om te zetten in beelden. Achter elk woord schrijf je op waar je aan denkt. Als jullie vandaag alvast beginnen met het woordweb, kunnen jullie morgen gelijk met het gedicht beginnen.”

tijd 5 minuten

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

1. Logboekje. “Vertel om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt. Vertel er ook bij hoe dat ging.”

tijd 5 minuten

tip *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

tip *Bespreek eventueel alvast de opdrachten voor volgende week.*

2. Opdracht. “De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn (thuis)leesboek gaat voorlezen. Eerst vertel aan je teamleden gaat vertellen waar je boek over gaat. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou.”

3. Voorlezen aan het team. Geef de leerlingen de tijd om hun stukje voor te lezen.

tijd 10 minuten

4. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in. “Vertel nu aan elkaar waarom je een tip of een top gegeven hebt en leg goed uit waarom.”

tijd 10 minuten

5. Groep. Bespreek hoe het gegaan is met de opdrachten. Als er problemen waren (bijvoorbeeld iemand had de opdracht niet gemaakt) bedenk dan met elkaar daar oplossingen voor. Geef punten voor ‘Maak de opdracht af’.

///

tip *Wie dat wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan tops geven.*

FACULTATIEF: TECHNISCH LEZEN

Doel: De leerlingen kunnen woorden met een leesmoeilijkheid correct en vloeiend lezen.

1. Uitleg. “Elke week lezen we ook woorddrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Dit zijn woorden uit het verhaal die een leesmoeilijkheid hebben, zoals bijvoorbeeld woorden met een -c-, woorden met -eau, hele lange woorden of leenwoorden uit het Engels of Frans. Hoe vaker je een woord leest, hoe makkelijker en sneller je de woorden kunt lezen als je ze een volgende keer tegenkomt.”

2. Lees de woorden van les 9 in het teamboekje hardop voor. Lees ze daarna in koor.

3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 controleert of de woorden goed gelezen worden. Wisselen van beurt.

tijd 5 minuten

→ Noteer welke leerlingen de rijtjes correct en vloeiend kunnen lezen (kopieerblad ‘vloeiend lezen’).

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding schrijfofdracht
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

facultatief

→

- boekenclub: “Wie leest volgende week?” **Zet de namen op het bord.**
- logboekjes: “Deze nemen jullie mee naar huis.”

vooruitblik

- schrijfofdracht
- team van de week

Les 10

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een gedicht schrijven waarin ze dieren tijdens de Tweede Wereldoorlog herdenken.

Materialen: - 'Een aap op de wc', blz. 60 t/m 61
- teamboekje, les 6-10
- kopieerblad schrijfpdracht les 10 per leerling

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding schrijfpdracht
- boekenclub & logboekje (facultatief)

vooruitblik - teamopdrachten
- inleveren teamboekjes

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

facultatief *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.

2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH **3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.**

/// **Geven van een teamantwoord: punten.**

SCHRIJVEN: GEDICHT DIEREN TIJDENS DE TWEEDE WERELDOORLOG

Doel: De leerlingen kunnen een gedicht schrijven waarin ze dieren tijdens de Tweede Wereldoorlog herdenken.

1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 60 t/m 61.

2. Uitleg. "Deze hele week hebben we veel gelezen over de Tweede Wereldoorlog en de dieren die in die tijd in de dierentuin leefden. Het is geen vrolijk verhaal. Gelukkig werden er veel dieren gered. Probeer je eens voor te stellen dat jij een oppasser was. Wat had jij gedaan als er brand uitbrak in de dierentuin?" **DDU.**

DDU

2. Opdracht. "Gisteren heb ik jullie al de uitleg van de schrijfpdracht gegeven. Als het goed is hebben jullie een woordweb ingevuld met allerlei woorden die je in jullie gedicht zou willen verwerken. In het gedicht moeten de dieren die in de oorlog leefden centraal staan. Lees, voordat jullie gaan beginnen, de afvinklijst in het teamboekje goed. Als jullie tevreden zijn over de kladversie, maken jullie de netversie op het kopieerblad. Help elkaar en maak de opdracht van vandaag helemaal af."

tijd 40 minuten

klaar een tekening bij het gedicht, voorbereiden voordragen gedicht

/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

3. Groep. Laat de kinderen hun gedicht voordragen. Heb aandacht voor tempo en intonatie. Geef de teams die er in geslaagd zijn alle punten van de afvinklijst te verwerken in hun tekst punten voor 'Maak de opdracht af'. Geef de andere teams de mogelijkheid voor het stellen van vragen en laat de groep tips en tops geven. De teams kunnen deze tips en tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week (noteren bij de tops in het teamboekje, week 3).

tijd 10 minuten

4. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") **voor de volgende week.**

tijd 5 minuten

tip Noteer in welke mate het de teams gelukt is om aan de eisen van de schrijfpdracht te voldoen.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

facultatief **1. Woorden van de week: schatkist.** "In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. Op jullie teamlijst heb je geschreven welke woorden je gebruikt hebt voor het maken van een mooie zin. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende week. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen."

/// **Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenis van het woord en een betekenisvolle zin goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.**

2. Inleveren: woordenlijsten en teamboekjes. "Vandaag levert iedereen de woordenlijst en de teamboekjes in. Deze wordt nagekeken en de punten hiervoor noteer je de volgende les op de teamlijst."

tip *Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de juiste betekenis op heeft geschreven en een betekenisvolle zin heeft bedacht bij elk woord. Gebruik deze informatie om volgende week de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijke naamwoorden).*

GH **3. Terugblik.** "Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem teamnamen) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken." **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** "Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen."

/// **Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als 'team van de week'.**

4. Vooruitblik. "Volgende week lezen we verder in 'Een aap op de wc'."

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15

De lesdoelen van les 11-15:

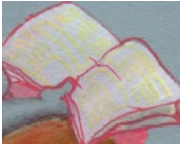
‘Een aap op de wc’ – Joukje Akveld blz. 62 t/m 86	
Verhalend / informatief: (2de W.O. / dieren / dierentuin)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen kunnen aangeven wat de oorlog voor de dieren heeft betekend. - De leerlingen weten bijzonderheden te noemen van de Tweede Wereldoorlog.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van woorden opzoeken in het woordenboek. - De leerlingen kunnen in eigen woorden aangeven wat de uitdrukking ‘in het gelid staan’ betekent. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. afbeeldingen.
Begrijpend lezen (samenvatten):	- De leerlingen kunnen samenvatten wat de gevolgen van de brand waren voor de dieren in de dierentuin.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen een advertentie opstellen voor het lokken van nieuwe bezoekers.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 11-15):

- Kijk de opdrachten van les 6-10 na en leg de teamboekjes ‘Een aap op de wc’ klaar.
- Zet het digibordschema ‘Een aap op de wc’ les 11-15* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg woordenboeken klaar.
- Kopieer per team 3x de studiewijzer ‘woord en betekenis’*
- Kopieer per team 2x de studiewijzer ‘uitdrukkingen en spreekwoorden’*
- Leg de kopieerbladen ‘afbeeldingen’* klaar (les 13)
- Leg de toetsboekjes klaar (les 14).
- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 14 - facultatief).
- Leg per team een leeg A4 klaar of kopieer per team het kopieerblad ‘advertentie’* (les 15)

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
11.	in het gelid staan (uitdr.)	62	<i>In een nette rij staan.</i>
11.	opengesperd (opensperren)	64	<i>Wijd geopend.</i>
11.	van je afbijten (uitdr.)	64	<i>Zich fel verdedigen.</i>
11.	gealarmeerd (alarmeren)	64	<i>Waarschuwend voor gevaar.</i>
12.	dwarrelden (dwarrelen)	65	<i>Rustig en draaiend vallen, zwevend op de wind.</i>
12.	verwijtend (verwijten)	66	<i>Iemand beschuldigen van iets.</i>
12.	de lastpak	68	<i>Iemand die vervelend en hinderlijk is.</i>
12.	tot in elke vezel (uitdr.)	68	<i>Tot in ieder klein deeltje van je lijf.</i>
13.	op hoge poten (uitdr.)	70	<i>Zeer verontwaardigd/boos.</i>
13.	de reling	70	<i>De leuning (van een hekwerk).</i>
13.	beduusd	70	<i>In de war en verbaasd.</i>
13.	forceerden (forceren)	75	<i>Met geweld openmaken.</i>

Les 11

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen de betekenissen van woorden opzoeken in het woordenboek.
- De leerlingen kunnen in eigen woorden aangeven wat de uitdrukking 'in het gelid staan' en 'van je afbijten' betekent.
- Materialen:** - 'Een aap op de wc', blz. 62 t/m 64
- werkschrift, woorden van de week
- teamboekje, les 11-15
- woordmuur
- woordenboeken
- per team 3x de studiewijzer 'woord en betekenis'
- per team 2x de studiewijzer 'uitdrukkingen en spreekwoorden'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Tijdens de vorige les hebben jullie na de afronding van de teamopdrachten de teamboekjes ingeleverd en ik heb punten gegeven aan de teams voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is voor deze week het team van de week en dat is geworden... (Noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. Vandaag gaan we verder in het boek 'Een aap op de wc'. Voordat we verder gaan lezen over de grote brand, bepalen jullie eerst per team aan welke samenwerkvaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. De leerlingen schrijven de woorden in het werkschrift op.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst aanvullen

3. Woorden van de week. "Vandaag gaan we de eerste vier woorden bespreken in het team. Bespreek wat je samen van de eerste vier woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat ze weten over een woord." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Noteer de 'hints' achter de woorden op de woordmuur. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

4. Woordenlijst. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team vul je met één van de woorden van vandaag een teambon in en die stop je in de schatkist. Aan het einde van de les/Bij les 15 gaan we de teambonnen bespreken."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van woorden opzoeken in het woordenboek en kunnen in eigen woorden aangeven wat de uitdrukking 'in het gelid staan' en 'van je afbijten' betekent.

DDU **1. Uitleg.** "De teamopdrachten van deze week gaan over samenvatten. Als je een stukje tekst samenvat, wat doe je dan?" **DDU.** "Bij het samenvatten vertel je alleen wat belangrijk is bij het onderwerp. Samenvatten helpt om teksten beter te kunnen onthouden. Om het samenvatten wat meer structuur te geven, kun je een ideeënboom gebruiken. Kijk maar eens in het teamboekje. Voor de teamopdrachten kun je ook deze week punten verdienen. Jullie

kunnen met de samenvatopdracht beginnen, maar de tekst die jullie moeten samenvatten start bij bladzijde 65. Vandaag kunnen jullie aan de slag met de opdrachten die passen bij de woorden van de week.” **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

2. Zelfstandig lezen: bladzijde 62 t/m 64.

tijd 15 minuten
klaar woordenlijst aanvullen

3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.

tijd 10 minuten
klaar duolezen: blz. 63 t/m 64, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen

4. Team. Uitvoeren van de opdrachten.

GH **5. Groep. Bespreek welk dier de leerlingen op hebben geschreven in de ideeënboom. Geef**
/// **via de lollystokjes beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als de**
/// **leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het**
dan nogmaals. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH **1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning,**
noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en
het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan
/// **het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen**
helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen
die opdracht voor beoordeling inleveren.

2. Woorden van de week. “De eerste vier woorden zijn de woorden die in de tekst van vandaag staan. Als het goed is weten we nu wat de woorden betekenen. Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Dat kan op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH **Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord**
presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje.
/// **Elk team dat het woord goed raadt en/of een woord goed uitlegt: punten.**

terugblik - samenwerkingvaardigheid
- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten
- punten en feedback

vooruitblik - woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

Les 12

Lesdoel - De leerlingen kunnen samenvatten wat de gevolgen van de brand waren voor de dieren in de dierentuin.

Materialen

- 'Een aap op de wc', blz. 65 t/m 72
- teamboekje, les 11-15
- werkschrift, woorden van de week

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

vooruitblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de woorden 5 t/m 8 weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.

tijd 5 minuten
klaar woordenlijst aanvullen

2. Woorden van de week. "Bespreek de woorden 5 t/m 8 en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur.**

→
/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

"De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."

3. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Overleg in je team welk woord jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen samenvatten wat de gevolgen van de brand waren voor de dieren in de dierentuin.

1. Uitleg. "Tijdens les 11 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. We gaan deze week ontdekken wat belangrijke feiten zijn die te maken hebben met het onderwerp: 'Brand in de dierentuin'. Er is één sleutelwoord met details cadeau gegeven: de ijsberen. Beslis in het team welke andere sleutelwoorden jullie belangrijk vinden. Deze sleutelwoorden zijn in dit geval de dieren die de gevolgen van de brand moesten ondergaan. Zoek bij elk sleutelwoord de belangrijkste details. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje, en met het hele team vul je de ideeënboom in." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

tijd 15 minuten
klaar woordenlijst aanvullen

3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.

tijd 10 minuten
klaar duolezen: blz. 71 t/m 72, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen

4. Team. Uitvoeren van de opdrachten.

GH tip 5. Groep. Laat de teams vertellen wat ze bij de onderdelen neergezet hebben en waarom zij dat belangrijk vonden om op te schrijven. *Projecteer de ideeënboom op het bord en schrijf de antwoorden mee. Vat het geheel samen. Geef via de lollystokjes beurten en*

/// *waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het dan nogmaals.*

/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.

///

2. Woorden van de week. “De eerste vier woorden zijn de woorden die in de tekst van vandaag staan. Als het goed is weten we nu wat de woorden betekenen. Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Dat kan op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje.

/// Elk team dat het woord goed raadt en/of een woord goed uitlegt: punten.

terugblik

- samenwerkingvaardigheid
- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten
- punten en feedback

vooruitblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

Les 13

Lesdoel - De leerlingen kunnen samenvatten wat de gevolgen van de brand waren voor de dieren in de dierentuin.

Materialen

- 'Een aap op de wc', blz. 73 t/m 75
- teamboekje, les 11-15
- werkschrift, woorden van de week
- kopieerblad, les 13 ('afbeeldingen')

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

vooruitblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.

tijd 5 minuten

klaar woordenlijst aanvullen

2. Woorden van de week. "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer met punten. Doe de denkstappen even kort voor als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden.**

GH

→ ///

3. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Overleg in je team welk woord jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen samenvatten wat de gevolgen van de brand waren voor de dieren in de dierentuin.

1. Uitleg. "De afgelopen twee lessen hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Net als tijdens les 11 en 12 lees je de vragen in het teamboekje goed door voordat je gaat lezen. Als je tijdens het lezen van het boek iets ziet wat het aanwijzing kan zijn voor de betekenis van een woord of stukje tekst, plak je op dat stukje tekst een memo. Ook plak je memo's op woorden waarvan je de betekenis niet kent." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

2. Zelfstandig lezen: bladzijde 73 t/m 75, memo's plakken op mogelijke antwoorden of op woorden waarvan de leerling de betekenis niet kent.

tijd 15 minuten

klaar woordenlijst aanvullen

3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.

tijd 10 minuten

klaar duolezen: blz. 74 t/m 75, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen

- GH 4. Team. Uitvoeren van de opdrachten.
 /// 5. Groep. Laat een aantal teams hun samenvatting voorlezen. Geef via de lollystokjes beurt en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het dan nogmaals.
 /// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

- GH 1. **Terugblik op het voorspellen.** “Vandaag hebben we eindelijk een antwoord gevonden op de vraag waarom dit boek zo’n gekke titel heeft. Wat is dat antwoord? Klopte dit met jullie voorspelling?” GH. Geef via de lollystokjes beurt en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten.

- GH 1. **Teamopdracht.** Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
 ///

3. **Woorden van de week.** “Nu gaan we alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met afbeeldingen. Welk woord past het best bij het plaatje?”

- facultatief (Voordat de antwoorden besproken worden in de groep kunnen de leerlingen eerst hun antwoorden vergelijken met hun maatje.)

Laat de leerlingen per afbeelding steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten nemen om tot het goede antwoord te komen.

- terugblik - lezen en teamopdrachten
 - woorden van de week
 - punten en feedback

- voorblik - toets
 - voorbereiding schrijf-/tekenopdracht

facultatief

- boekenclub: “Wie gaat er lezen?”
 - logboekje: “Neem deze morgen weer mee naar school.”

Les 14

Lesdoel - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen - 'Een aap op de wc', blz. 76 t/m 81
- toetsboekje, toets les 14
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:
- Tips en Tops
- logboekje
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

vooruitblik - toets
- voorbereiding schrijfopdracht
- logboekje en boekenclub (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.

3. Zelfstandig lezen: blz. 76 t/m 81 en maken van de vragen.

tijd 30 minuten

klaar woordenlijst verder afmaken, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." *Oefen dit eventueel.* Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.

tijd 10 minuten

→ Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een advertentie opstellen voor het lokken van nieuwe bezoekers.

1. Uitleg. "De dierentuin is weer druk bezig met de opbouw. Als in deze tijd een dierentuin wordt heropend zien we dat terug op televisie of op social media. Er komen dan veel bezoekers op af. Maar hoe deden ze dat in de tijd dat er nog geen social media bestond en niet iedereen een televisie had?" **DDU.** Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt. "De meeste nieuwsberichten werden in de krant geplaatst."

DDU

2. Opdracht. “Jullie gaan morgen een advertentie opstellen met als doel nieuwe bezoekers te lokken naar de dierentuin. Vandaag ga je alvast nadenken over hoe de advertentie eruit moet komen te zien. Wat moet er allemaal in staan?” **Geef tijd voor het opzoeken van voorbeeldadvertenties en overleg binnen het team.** “Om een advertentie in de krant te plaatsen moet je vaak veel geld betalen. Je betaalt meestal per woord. Hierom gebruiken mensen vaak afkortingen. Die afkortingen worden nu ook nog steeds gebruikt in advertenties op bijvoorbeeld Marktplaats. Er staat dan bijvoorbeeld: ‘p.p.’. Maar wat betekent dat eigenlijk?” **DDU.**

tip *Oefen het gebruik van afkortingen, bijvoorbeeld ‘incl.’, ‘min’, ‘max.’, ‘ong.’, ‘bijv.’ of ‘z.s.m.’*
/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**
tijd 10 minuten

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

1. Logboekje. “Vertel om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt. Vertel er ook bij hoe dat ging.”

tijd 5 minuten

tip *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*
Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

tip *Bespreek eventueel alvast de opdrachten voor volgende week.*

2. Opdracht. “De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn (thuis)leesboek gaat voorlezen. Eerst vertel aan je teamleden gaat vertellen waar je boek over gaat. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou.”

3. Voorlezen aan het team. Geef de leerlingen de tijd om hun stukje voor te lezen.

tijd 10 minuten

4. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in. “Vertel nu aan elkaar waarom je een tip of een top gegeven hebt en leg goed uit waarom.”

tijd 10 minuten

5. Groep. Bespreek hoe het gegaan is met de opdrachten. Als er problemen waren (bijvoorbeeld iemand had de opdracht niet gemaakt) bedenk dan met elkaar daar oplossingen voor. Geef punten voor ‘Maak de opdracht af’.

///
tip *Wie dat wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan tops geven.*

FACULTATIEF: TECHNISCH LEZEN

Doel: De leerlingen kunnen woorden met een leesmoeilijkheid correct en vloeiend lezen.

1. Uitleg. “Elke week lezen we ook woorddrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Dit zijn woorden uit het verhaal die een leesmoeilijkheid hebben, zoals bijvoorbeeld woorden met een -c-, woorden met -eau, hele lange woorden of leenwoorden uit het Engels of Frans. Hoe vaker je een woord leest, hoe makkelijker en sneller je de woorden kunt lezen als je ze een volgende keer tegenkomt.”

2. Lees de woorden van les 14 in het teamboekje hardop voor. Lees ze daarna in koor.

3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 controleert of de woorden goed gelezen worden.

Wisselen van beurt.

tijd 5 minuten

→ **Noteer welke leerlingen de rijtjes correct en vloeiend kunnen lezen (kopieerblad ‘vloeiend lezen’).**

AFRONDING

- terugblik**
- toets
 - voorbereiding schrijfpdracht
 - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

- **facultatief**
- boekenclub: "Wie leest volgende week?" **Zet de namen op het bord.**
 - logboekjes: "Deze nemen jullie mee naar huis."

- vooruitblik**
- schrijfpdracht
 - team van de week

Les 15

Lesdoel - De leerlingen kunnen een succesvolle advertentie opstellen, met als doel nieuwe bezoekers aan te trekken.

Materialen - 'Een aap op de wc', blz. 82 t/m 86
- teamboekje, les 11-15
- per team een leeg A4 of kopieerblad les 15

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding schrijfpdracht
- boekenclub & logboekjes (facultatief)

vooruitblik - schrijfpdracht
- inleveren teamboekjes

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

facultatief *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH 3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.

/// Geven van een teamantwoord: punten.

SCHRIJVEN: ADVERTENTIE OPSTELLEN

Doel: De leerlingen kunnen een succesvolle advertentie opstellen, met als doel nieuwe bezoekers aan te trekken.

1. Voorlezen. Lees blz. 82 t/m 86 voor.

2. Uitleg. "Gisteren heb ik de schrijfpdracht al gedeeltelijk uitgelegd. Als het goed is hebben jullie gisteren advertenties gezocht en bekeken. Ook hebben jullie nagedacht over jullie eigen advertentie. Wat is een advertentie en hoe ziet deze eruit?" **DDU.** "Met een advertentie probeer je de lezer te verleiden om iets te gaan doen of om iets te gaan kopen."

DDU

3. **Opdracht.** "Lees de afvinklijst in het teamboekje door en verdeel de taken. Maak eerst een kladversie. Bespreek hierna wat jullie kunnen verbeteren. Geef elkaar tips, maar ook tops en probeer actief te werken aan jullie samenwerkdoel van deze week."

tip *Laat de teams de advertentie uitwerken op de computer/tablet.*

tijd 30 minuten

klaar advertentie inkleuren (grijstinten), voorbereiden presentatie

/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

4. Groep. Laat elk team zijn advertentie presenteren. Geef de teams die er in geslaagd zijn alle punten van de afvinklijst te verwerken in hun tekst punten voor 'Maak de opdracht af'. Geef de andere teams de mogelijkheid voor het stellen van vragen en laat de groep tips en tops geven. De teams kunnen deze tips en tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende lessen.

tijd 40 minuten

- tip** 5. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je de volgende keer anders/hetzelfde doen?") **voor de volgende keer.**
Noteer in welke mate het de teams gelukt is om aan de eisen van de schrijfpdracht te voldoen.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

facultatief 1. **Woorden van de week: schatkist.** "In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. Op jullie teamlijst heb je geschreven welke woorden je gebruikt hebt voor het maken van een mooie zin. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende week. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen."

/// Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenis van het woord en een betekenisvolle zin goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.

2. **Inleveren: woordenlijsten en teamboekjes.** "Vandaag levert iedereen de woordenlijst en de teamboekjes in. Deze wordt nagekeken en de punten hiervoor noteer je de volgende les op de teamlijst."

tip *Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de juiste betekenis op heeft geschreven en een betekenisvolle zin heeft bedacht bij elk woord. Gebruik deze informatie om volgende week de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijke naamwoorden).*

GH 3. **Terugblik.** "Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en (noem teamnamen) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken." **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** "Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen."
/// **Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als 'team van de week'.**

4. **Vooruitblik.** "Volgende week lezen we verder in 'Een aap op de wc'."

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 16-20

De lesdoelen van les 16-20:

'Een aap op de wc' - Joukje Akveld blz. 87 t/m 117	
Verhalend / informatief: (2de W.O. / dieren / dierentuin)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen kunnen aangeven wat de oorlog voor de dieren heeft betekend. - De leerlingen weten bijzonderheden te noemen van de Tweede Wereldoorlog.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van woorden opzoeken in het woordenboek en op het internet. - De leerlingen kunnen aangeven of de woorden mak/tam, onberekenbaar/onvoorspelbaar en drementelen/lopen synoniemen zijn of niet. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.
Begrijpend lezen (voorspellen):	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het afloopt met zeeleeuw Bianka. - De leerlingen kunnen voorspellen op welke manier Nederland bevrijd werd. - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het afloopt met de pantserkrokodillen.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen een artikel schrijven over een dier in de Tweede Wereldoorlog.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 16-20):

- Kijk de opdrachten van les 11-15 na en leg de teamboekjes 'Een aap op de wc' klaar.
- Zet het digibordschema 'Een aap op de wc' les 16-20* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg woordenboeken klaar.
- Kopieer per team 3x de studiewijzer 'synoniemen'* (les 16).
- Kopieer per team 2x de studiewijzer 'uitdrukkingen en spreekwoorden'* (les 16).
- Leg de kopieerbladen 'woordwebben'* klaar (les 18).
- Leg toetsboekjes klaar (les 19).
- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 19 - facultatief).
- Kopieer per team het kopieerblad 'artikel'* (les 20).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
16.	op stelten zetten (uitdr.)	87	<i>Er een chaos van maken.</i>
16.	onberekenbaar	87	<i>Niet te voorspellen.</i>
16.	mak	87	<i>Niet wild.</i>
16.	op de knieën dwingen (uitdr.)	88	<i>Ergens met tegenzin mee akkoord gaan.</i>
17.	een oogje in het zeil houden (uitdr.)	92	<i>Iets goed in de gaten houden.</i>
17.	drentelde (drentelen)	92	<i>Zonder doel heen en weer lopen.</i>
17.	het spoedberaad	92	<i>Met haast overleggen.</i>
17.	de verleiding weerstaan (uitdr.)	95	<i>Je met succes ergens tegen verzetten.</i>
18.	knarsend (knarsen)	98	<i>Schurend en scherp geluid.</i>
18.	opgetogen	98	<i>Blij en verrukt.</i>
18.	de Elfstedentocht	100	<i>Schaatstocht op natuurijs langs elf steden in Friesland.</i>
18.	de architect	103	<i>Iemand die gebouwen en andere bouwwerken ontwerpt.</i>

Les 16

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen de betekenissen van woorden opzoeken in het woordenboek en op het internet.
 - De leerlingen kunnen aangeven of de woorden mak/tam, onberekenbaar/onvoorspelbaar en drentelen/lopen synoniemen zijn of niet.
- Materialen:**
- 'Een aap op de wc', blz. 87 t/m 91
 - werkschrift, woorden van de week
 - teamboekje, les 16-20
 - woordmuur
 - woordenboeken
 - per team 3x de studiewijzer 'synoniemen'
 - per team 2x de studiewijzer 'uitdrukkingen en spreekwoorden'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Tijdens de vorige les hebben jullie na de afronding van de teamopdrachten de teamboekjes ingeleverd en ik heb punten gegeven aan de teams voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is voor deze week het team van de week en dat is geworden... *(Noem de naam van het team)*! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Vandaag gaan we verder in het boek 'Een aap op de wc'. Voordat we verder gaan lezen over de onberekenbare olifant Rimba, bepalen jullie eerst per team aan welke samenwerkvaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. De leerlingen schrijven de woorden in het werkschrift op.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst aanvullen

3. Woorden van de week. "Vandaag gaan we de eerste vier woorden bespreken in het team. Bespreek wat je samen van de eerste vier woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat ze weten over een woord." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Noteer de 'hints' achter de woorden op de woordmuur. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

4. Woordenlijst. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team vul je met één van de woorden van vandaag een teambon in en die stop je in de schatkist. Aan het einde van de les/bij les 15 gaan we de teambonnen bespreken."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen aangeven of de woorden mak/tam, onberekenbaar/onvoorspelbaar en drentelen/lopen synoniemen zijn of niet.

1. Uitleg. "De teamopdrachten van deze week gaan over voorspellen. Door regelmatig te voorspellen hoe een tekst verder gaat, ben je beter voorbereid op wat je gaat lezen. Aanwijzingen die je al eerder gelezen hebt, geven jou 'richting'. Als je snapt hoe de tekst is opgebouwd, lees je de tekst makkelijker door. Voordat je gaat lezen, lees je de vragen in het

DDU	<p>teamboekje door. Bespreek met elkaar wat jullie al weten over het onderwerp. We hebben bijvoorbeeld twee weken geleden al iets gelezen over de krokodillen (bladzijde 37). Vul dan samen het woordweb in met steekwoorden. Tijdens het lezen plak je memo's op aanwijzingen die bij de voorspelvragen passen. Na het zelfstandig lezen ga je met je maatje de memo's vergelijken. Samen met het team controleren jullie of jullie voorspellingen uitgekomen zijn. Lees de opdrachten goed door en bedenk aan welke opdrachten je vandaag als team kunt werken. Je kunt natuurlijk ook beginnen met de opdracht die hoort bij de woorden van de week. Bij deze opdracht gaat het onder andere weer over uitdrukkingen, maar ook over het bepalen van synoniemen. Wat zijn synoniemen?" DDU. "Synoniemen zijn twee verschillende woorden die dezelfde betekenis hebben." Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.</p> <p>2. Zelfstandig lezen: bladzijde 87 t/m 91, memo's plakken op mogelijke aanwijzingen die horen bij de voorspelvragen.</p>
tijd klaar	<p><u>15 minuten</u> woordenlijst aanvullen</p>
tijd klaar	<p>3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken. <u>10 minuten</u> duolezen: blz. 90 t/m 91, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen</p>
GH /// ///	<p>4. Team. Uitvoeren van de opdrachten.</p> <p>5. Groep. Laat een aantal teams vertellen wat ze bij de voorspelling hebben opgeschreven. Geef via de lollystokjes beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het dan nogmaals. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.</p>
AFRONDING	
Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.	
GH ///	<p>1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.</p>
GH ///	<p>2. Woorden van de week. "De eerste vier woorden zijn de woorden die in de tekst van vandaag staan. Als het goed is weten we nu wat de woorden betekenen. Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Dat kan op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)." Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Elk team dat het woord goed raadt en/of een woord goed uitlegt: punten.</p>
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkingvaardigheid - woorden van de week - lezen en teamopdrachten - punten en feedback
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en teamopdrachten

Les 17

- Lesdoel**
- De leerlingen kunnen voorspellen hoe het afloopt met zeeleeuw Bianka.
 - De leerlingen kunnen voorspellen op welke manier Nederland bevrijd werd.
 - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het afloopt met de pantserkrokodillen.

- Materialen**
- 'Een aap op de wc', blz. 92 t/m 97
 - teamboekje, les 16-20
 - werkschrift, woorden van de week

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de woorden 5 t/m 8 weten of waar ze de woorden mee associëren.

- 1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.**

- tijd** 5 minuten
klaar woordenlijst aanvullen

- 2. Woorden van de week.** "Bespreek de woorden 5 t/m 8 en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur.**

- **///** **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

"De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."

- 3. Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Overleg in je team welk woord jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen hoe het afloopt met zeeleeuw Bianca, op welke manier Nederland bevrijd werd en hoe het afloopt met de pantserkrokodillen.

- 1. Uitleg.** "Gisteren hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Voordat je gaat lezen, lees je de vragen in het teamboekje door. Bespreek met elkaar wat jullie al weten over het onderwerp. Vul dan samen het woordweb in met steekwoorden. Tijdens het lezen plak je memo's op aanwijzingen die bij de voorspelvragen passen. Na het zelfstandig lezen ga je met je maatje de memo's vergelijken. Samen met het team controleer je of de voorspellingen uitgekomen zijn. Lees de opdrachten goed door en bedenk aan welke opdrachten je vandaag als team kunt werken." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

- 2. Zelfstandig lezen: bladzijde 92 t/m 97, memo's plakken op mogelijke antwoorden of op details bij een sleutelwoord.**

- tijd** 15 minuten
klaar woordenlijst aanvullen

- 3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.**

- tijd** 10 minuten
klaar duolezen: blz. 96 t/m 97, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen

4. Team. Uitvoeren van de opdrachten.
- GH 5. Groep. Laat een aantal teams vertellen wat ze bij de voorspelling hebben opgeschreven.
 /// Geef via de lollystokjes beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten.
 /// Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het dan nogmaals. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

- GH 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
 ///

2. Woorden van de week. "De eerste vier woorden zijn de woorden die in de tekst van vandaag staan. Als het goed is weten we nu wat de woorden betekenen. Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Dat kan op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."
- GH Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje.
 /// Elk team dat het woord goed raadt en/of een woord goed uitlegt: punten.

- terugblik**
- samenwerkingvaardigheid
 - woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten
 - punten en feedback

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

Les 18

- Lesdoel**
- De leerlingen kunnen voorspellen hoe het afloopt met zeeleeuw Bianca.
 - De leerlingen kunnen voorspellen op welke manier Nederland bevrijd werd.
 - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het afloopt met de pantserkrokodillen.

- Materialen**
- 'Een aap op de wc', blz. 98 t/m 103
 - teamboekje, les 16-20
 - werkschrift, woorden van de week
 - kopieerblad, les 18 ('woordwebben')

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- 1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.**
- tijd** 5 minuten
- klaar** woordenlijst aanvullen
- 2. Woorden van de week.** "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer met punten. Doe de denkstappen even kort voor als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden.**
- GH**
- ///**
- 3. Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Overleg in je team welk woord jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen hoe het afloopt met zeeleeuw Bianca, op welke manier Nederland bevrijd werd en hoe het afloopt met de pantserkrokodillen.

- 1. Uitleg.** "Gisteren hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Voordat je gaat lezen, lees je de vragen in het teamboekje door. Bespreek met elkaar wat jullie al weten over het onderwerp. Vul dan samen het woordweb in met steekwoorden. Tijdens het lezen plak je memo's op aanwijzingen die bij de voorspelvragen passen. Na het zelfstandig lezen ga je met je maatje de memo's vergelijken. Samen met het team controleer je of de voorspellingen uitgekomen zijn. Lees de opdrachten goed door en bedenk aan welke opdrachten je vandaag als team kunt werken." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**
- 2. Zelfstandig lezen: bladzijde 98 t/m 103, memo's plakken op mogelijke antwoorden of op details bij een sleutelwoord.**
- tijd** 15 minuten
- klaar** woordenlijst aanvullen
- 3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.**

tijd 10 minuten
klaar duolezen: blz. 102 t/m 103, woordenlijst bekijken en eventueel aanvullen

GH 4. Team. Uitvoeren van de opdrachten.

5. Groep. Laat een aantal teams vertellen wat ze bij de voorspelling hebben opgeschreven en of deze is uitgekomen. Benoem nogmaals dat een voorspelling niet altijd uitkomt, de schrijven kan een tekst zo schrijven om je expres het verkeerde idee te geven. Zo blijft het boek spannend om te lezen. Geef via de lollystokjes beurten en waardeer de inspanning van de leerlingen met punten. Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van de juiste antwoorden, model het dan nogmaals. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH 1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.

2. Woorden van de week. "Nu gaan we alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met de woordwebben. Lees de woorden om de wolk, welk woord past het best in het midden?"

facultatief (Voordat de antwoorden besproken worden in de groep kunnen de leerlingen eerst hun antwoorden vergelijken met hun maatje.)

Laat de leerlingen per web steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten nemen om tot het goede antwoord te komen.

terugblik

- lezen en teamopdrachten
- woorden van de week
- punten en feedback

vooruitblik

- toets
- voorbereiding schrijf-/tekenopdracht

facultatief

- boekenclub: "Wie gaat er lezen?"
- logboekje: "Neem deze morgen weer mee naar school."

Les 19

Lesdoel - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen - 'Een aap op de wc', blz. 104 t/m 111
- toetsboekje, toets les 19
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:
- Tips en Tops
- logboekje
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

vooruitblik - toets
- logboekje en boekenclub (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.

3. Zelfstandig lezen: blz. 104 t/m 111 en maken van de vragen.

tijd 30 minuten

klaar woordenlijst verder afmaken, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." *Oefen dit eventueel.* **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

tijd 10 minuten

Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een artikel schrijven over een dier in de Tweede Wereldoorlog.

DDU

1. Uitleg. "Morgen gaan jullie een artikel schrijven over een dier dat leefde tijdens de Tweede Wereldoorlog. Wat is een artikel precies?" **DDU.** "Een artikel is een stuk tekst in een krant of tijdschrift over een bepaald onderwerp. Het wordt vaak zakelijk geschreven. Dus niet: 'Ik vond de olifant stom', maar: 'De olifant Rimba was onberekenbaar.'"

2. Opdracht. "Met het team kiezen jullie een dier uit het boek. Er moet genoeg informatie over te vinden zijn. Hierna gaan jullie alvast beginnen met een woordweb. Schrijf zoveel mogelijk feiten op die bekend zijn over het dier tijdens de oorlog." **Geef tijd voor het uitkiezen van een dier, het zoeken van informatie en het maken van het woordweb.**

/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**
tijd 10 minuten

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

1. Logboekje. “Vertel om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt. Vertel er ook bij hoe dat ging.”

tijd 5 minuten

tip *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

tip *Bespreek eventueel alvast de opdrachten voor volgende week.*

2. Opdracht. “De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn (thuis)leesboek gaat voorlezen. Eerst vertel aan je teamleden gaat vertellen waar je boek over gaat. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou.”

3. Voorlezen aan het team. Geef de leerlingen de tijd om hun stukje voor te lezen.

tijd 10 minuten

4. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in. “Vertel nu aan elkaar waarom je een tip of een top gegeven hebt en leg goed uit waarom.”

tijd 10 minuten

5. Groep. Bespreek hoe het gegaan is met de opdrachten. Als er problemen waren (bijvoorbeeld iemand had de opdracht niet gemaakt) bedenk dan met elkaar daar oplossingen voor. Geef punten voor ‘Maak de opdracht af’.

/// **tip** *Wie dat wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan tops geven.*

FACULTATIEF: TECHNISCH LEZEN

Doel: De leerlingen kunnen woorden met een leesmoeilijkheid correct en vloeiend lezen.

1. Uitleg. “Elke week lezen we ook woordrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Dit zijn woorden uit het verhaal die een leesmoeilijkheid hebben, zoals bijvoorbeeld woorden met een -c-, woorden met -eau, hele lange woorden of leenwoorden uit het Engels of Frans. Hoe vaker je een woord leest, hoe makkelijker en sneller je de woorden kunt lezen als je ze een volgende keer tegenkomt.”

2. Lees de woorden van les 19 in het teamboekje hardop voor. Lees ze daarna in koor.

3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 controleert of de woorden goed gelezen worden. Wisselen van beurt.

tijd 5 minuten

→ **Noteer welke leerlingen de rijtjes correct en vloeiend kunnen lezen (kopieerblad ‘vloeiend lezen’).**

AFRONDING

terugblik - toets
- voorbereiding schrijfopdracht
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

facultatief

→ - boekenclub: “Wie leest volgende week?” **Zet de namen op het bord.**
- logboekjes: “Deze nemen jullie mee naar huis.”

vooruitblik - schrijfopdracht
- team van de week

Les 20

Lesdoel - De leerlingen kunnen een artikel schrijven over een dier dat in de dierentuin leefde tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Materialen

- 'Een aap op de wc', blz. 112 t/m 117
- teamboekje, les 16-20
- per team kopieerblad 'artikel', les 20

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- toets
- voorbereiding schrijfofdracht
- boekenclub & logboekjes (facultatief)

vooruitblik

- schrijfofdracht
- inleveren teamboekjes

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

facultatief *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.

2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH **3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.**

/// **Geven van een teamantwoord: punten.**

SCHRIJVEN: ARTIKEL

Doel: De leerlingen kunnen een artikel schrijven over een dier dat in de dierentuin leefde tijdens de Tweede Wereldoorlog.

1. Voorlezen. Lees blz. 112 t/m 117 voor.

2. Opdracht. "Gisteren heb ik de schrijfofdracht al gedeeltelijk uitgelegd. Als het goed is hebben jullie gisteren een dier gekozen en hierbij feiten gezocht. Lees de afvinklijst in het teamboekje door en overleg met elkaar. Verdeel de taken. Jullie hebben al een aantal feiten op een rijtje gezet. Maar dat is nog niet genoeg. Als een schrijver de opdracht krijgt om een tekst te schrijven, begint zijn onderzoek altijd met vragen stellen: wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe. Laat de antwoorden op deze vragen naar voren komen in jullie artikel. Schrijf het artikel voor een leeftijdsgenoot. Houd het zakelijk en laat details weg. Geef elkaar tussendoor tips en tops en probeer actief te werken aan jullie samenwerkdoel van deze week. Maak hierna de netversie op het kopieerblad."

tijd 40 minuten

klaar tekeningen bij het artikel maken

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

/// **3. Groep. Laat een paar teams hun artikel voorlezen. Geef de teams die er in geslaagd zijn alle punten van de afvinklijst te verwerken in hun tekst punten voor 'Maak de opdracht af'. Geef de andere teams de mogelijkheid voor het stellen van vragen en laat de groep tips en tops geven. De teams kunnen deze tips en tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende lessen bij het nieuwe boek.**

tijd 15 minuten

4. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je de volgende keer anders/hetzelfde doen?") voor de volgende keer.

tip Noteer in welke mate het de teams gelukt is om aan de eisen van de schrijfpdracht te voldoen.

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze hebben opgedaan de voorspelling beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. "Het boek is nu uit en nu kunnen we gaan kijken welke voorspellingen echt uit zijn gekomen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen."

2. Opdracht. "We gaan eerst kijken naar de voorkant. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (vul aan wat het antwoord van de groep was). Hebben we het juist voorspeld?" **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen.** "Dan gaan we nu kijken naar de illustraties. We dachten dat (vul aan wat het antwoord van de groep was). Klopt dit met wat we nu gelezen hebben?" **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben of iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.**

tip Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.

3. Afronding. "Door regelmatig een voorspelling te doen, ben je beter voorbereid op wat je gaat lezen. Aanwijzingen die je al eerder gelezen hebt, geven jou 'richting'. Als je snapt hoe de tekst is opgebouwd, lees je de tekst makkelijker door. Door achteraf je voorspelling te controleren, blik je terug op wat je hebt geleerd. Je maakt dus eigenlijk een korte samenvatting voor jezelf."

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

facultatief **1. Woorden van de week: schatkist.** "In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. Op jullie teamlijst heb je geschreven welke woorden je gebruikt hebt voor het maken van een mooie zin. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende week. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen."

/// **Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenis van het woord en een betekenisvolle zin goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.**

2. Inleveren: woordenlijsten en teamboekjes. "Vandaag levert iedereen de woordenlijst en de teamboekjes in. Deze wordt nagekeken en de punten hiervoor noteer je de volgende les op de teamlijst."

tip Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de juiste betekenis op heeft geschreven en een betekenisvolle zin heeft bedacht bij elk woord. Gebruik deze informatie om volgende week de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijke naamwoorden).

GH
///

3. Terugblik. “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en (noem team namen) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”
Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.

4. Vooruitblik. “De volgende keer lezen we een nieuw boek.”

Antwoorden bij teamboekje

Les 1-5

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (teambonnen)	
per teambon	
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord). Voorbeeld: 'Een tram is een elektrisch voertuig dat over rails rijdt.'
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord). Voorbeeld: 'Een elektrisch voertuig.'
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis). Voorbeeld: 'Voertuig.'

Antwoorden bij de opdrachten bij woorden van de week	
Opdracht 1	Zoek de woorden van de week op in het (spreek-)woordenboek en noteer de betekenis.
Antwoord	Afhankelijk van welk woordenboek er gebruikt is, maar de betekenissen moeten overeenkomen met de betekenissen uit het overzicht van de woorden van de week.
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord). Voorbeeld: 'Als je je afzijdig houdt betekent het dat je niet meedoet.'
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord). Voorbeeld: 'Dat je niet meedoet.'
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis). Voorbeeld: 'Niet meedoen.'

Antwoorden bij de teamvragen	
Opdracht 2	Zoek de woorden het mineraal / de larve / de cocon / de burcht op de site www.wikikds.nl en noteer de bijzonderheden.
Antwoord Antwoord (max. 50 punten per woord) 25 punten = complete zinnen 25 punten = correcte antwoorden	<u>De hoorn</u> (bij neushoorn): De neushoorn heeft een grote hoorn die gemaakt is van dezelfde stof als het haar en de nagels van de mens. De hoorn groeit elk jaar 7 cm maar hij schuurt zijn hoorn ook vaak af aan boomstronken. <u>De list</u> (bij het Paard van Troje): de Grieken bouwden een gigantisch houten paard en lieten dat achter op de kust van Troje, de Grieken waren weggevaren, maar eigenlijk zat er nog een klein Grieks leger in het paard. De Trojanen dachten dat het paard een offer was. Het paard werd mee naar binnen genomen. Toen 's nachts iedereen sliep ging het paard open en kwamen de Grieken eruit. Zo viel de stad Troje.

Opdracht 3	Maak bij 4 woorden een tekening waarmee de betekenis duidelijk wordt.
Antwoord	Verschillende mogelijkheden.
30 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het betekenis van het woord is correct.
30 punten	<ul style="list-style-type: none"> De tekening geeft duidelijk aan wat het woord betekent.
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> Er zijn details gebruikt om de betekenis te verduidelijken.
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De tekening ziet er verzorgd uit.

Lezen en vraag & antwoord		
N.B. het doel van deze opdracht is dat de leerlingen ervaring opdoen met het opzoeken van informatie.		
100 punten	1. Wat gebeurde er in de eerste oorlogsdagen met de dierentuin? Noem een gebeurtenis en twee gevolgen.	Gebeurtenis (oorzaak): Tijdens de Duitse invasie vielen er bommen op de dierentuin. Gevolg 1: Veel dieren stierven. Gevolg 2: Dieren die nog leefden moesten in veiligheid worden gebracht.
100 punten	2. Waarom is de mandril belangrijk voor de dierentuin?	De mandril was belangrijk omdat hij bezoekers naar binnen lokte.
100 punten	3. Wat zijn de verschillen tussen de dierentuin van vroeger en de dierentuin van nu? Noem er drie.	Mogelijke antwoorden: - Portiers kenden de vaste bezoekers. - Mensen die in de buurt woonden waren lid van de dierentuin. - Je mocht de dieren voeren (bijvoorbeeld met nootjes). - Je mocht hand in hand met een aap lopen. - Je mocht een leeuwenwelp aaien. - Je mocht een ritje maken op een olifant. - Je mocht met de dieren spelen.
100 punten	4. Hoe kwam Kali in handen van een Duitse dierenhandelaar?	Zijn moeder werd doodgeschoten voor haar hoorn. Omdat de stropers niet wisten wat ze met een neuskuorkalf moesten, hebben ze hem verkocht aan een dierentuinhandelaar.
100 punten	5. Wat weet je van Nasor?	Nasor is een Afrikaanse jongen van rond de negen. Hij had de taak om voor Kali te zorgen. Eenmaal in de dierentuin was Nasor niet meer nodig. Hij werd teruggestuurd naar Afrika (per boot).
100 punten	6. Bedenk een vraag die je kan stellen aan de directeur van de Rotterdamse Diergaarde. Is deze vraag een zoek- of een nadenkvraag?	Ter beoordeling van de leerkracht. Bespreek beide opties. Voorbeeld van een zoekvraag: 'Hoe bent u begonnen met het opstarten van de dierentuin?' (Antwoord onderaan blz. 9) Voorbeeld van een nadenkvraag: 'Hoe voelde u zich toen u Nasor weer terug moest sturen naar Afrika?'

Schrijfofdracht	
Opdracht 1.	Maak een muurkrant waarop de verschillen tussen de soorten dieren duidelijk wordt.
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Er is informatie gezocht over twee soorten leeuwen, olifanten of neushoorns. • De informatie is relevant. • De informatie is kort en duidelijk. • De zinnen kloppen grammaticaal. • Er is gebruik gemaakt van hoofdletters en leestekens. • De tekening is duidelijk. • (Het meervoud is op de juiste manier toegepast.)
20 punten	
20 punten	
15 punten	
15 punten	
10 punten	

Les 6-10

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (teambonnen)	
per teambon	Zie week 1.

Antwoorden bij de opdrachten bij woorden van de week	
Opdracht 1	Zoek de woorden van de week op in het (spreek-)woordenboek en noteer de betekenis.
Antwoord	Afhankelijk van welk woordenboek er gebruikt is, maar de betekenissen moeten overeenkomen met de betekenissen uit het overzicht van de woorden van de week.
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord). Voorbeeld: 'Als je je afzijdig houdt betekent het dat je niet meedoet.'
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord). Voorbeeld: 'Dat je niet meedoet.'
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis). Voorbeeld: 'Niet meedoen.'

Opdracht 2 (10 bonuspunten)	Verschillende beroepen (studiewijzer 'mijn beroep is...')	
10 punten 10 punten 10 punten	Wat is het?	Een <u>oppasser</u> is iemand die dieren verzorgt. Een <u>directeur</u> is de hoogste baas. Een <u>commandant</u> geeft leiding aan een groep soldaten, politieagenten of brandweermannen.
10 punten 10 punten 10 punten	Waar?	Een <u>oppasser</u> verzorgt de dieren in een dierentuin, een dierenasiel- of pension of in een circus. Een <u>directeur</u> werkt bij een bedrijf, organisatie of een instelling. Een <u>commandant</u> werkt bij het leger, een brandweerkazerne of een politiebureau.
10 punten 10 punten 10 punten	Bijzonderheden	Om een <u>oppasser</u> te worden hoef je geen speciale opleiding te volgen. Je moet een echte dierenvriend zijn en veel geduld hebben. Een <u>directeur</u> geeft leiding aan zijn personeel en maakt belangrijke beslissingen. Je wordt <u>commandant</u> door steeds een stapje hoger te gaan binnen je beroep. Een commandant praat veel met de minister van Defensie. Ook moet de commandant belangrijke beslissingen nemen bij missies.

Opdracht 3	Maak bij 4 woorden een tekening waarmee de betekenis duidelijk wordt.	
Antwoord	<ul style="list-style-type: none"> Verschillende mogelijkheden. 	
30 punten 30 punten 20 punten 20 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het betekenis van het woord is correct. De tekening geeft duidelijk aan wat het woord betekent. Er zijn details gebruikt om de betekenis te verduidelijken. De tekening ziet er verzorgd uit. 	

Lezen en verhelderen	
Opdracht 1	Leg in eigen woorden uit hoe de Tweede Wereldoorlog in Nederland begon.
100 punten	<i>Ter beoordeling van de leerkracht (het antwoord bestaat uit complete zinnen en de informatie komt overeen met de tekst).</i> Bijvoorbeeld: De Nederlandse inwoners dachten dat Duitsland Nederland wel met rust zou laten, net als in de Eerste Wereldoorlog. Op vrijdag 10 mei 1940 vlogen Duitse bommenwerpers midden in de nacht over en bombardeerden vliegveld Waalhaven in Rotterdam en nog een paar andere plekken in Nederland.

Opdracht 2	Leg in eigen woorden uit wat in de dierentuin de gevolgen waren van de eerste bombardementen.
100 punten	<p><i>Ter beoordeling van de leerkracht (het antwoord bestaat uit complete zinnen en de informatie komt overeen met de tekst).</i></p> <p>Bijvoorbeeld: Op 12 mei werd de dierentuin per ongeluk geraakt met bommen. Het dak van de winterstal vloog eraf. Op sommige plekken was brand uitgebroken. Hekken waren kapot, tralies verbogen. Alle ruiten waren gesprongen. Dieren liepen los, sommige waren verwond en de zeeleeuwen waren vermist. De struisvogels waren verdwenen.</p>
Opdracht 3	Leg in eigen woorden uit welke oplossing werd bedacht door de Nederlandse commandant voor het ontsnappen van roofdieren.
100 punten	<p><i>Ter beoordeling van de leerkracht (het antwoord bestaat uit complete zinnen en de informatie komt overeen met de tekst).</i></p> <p>Bijvoorbeeld: De roofdieren moesten worden afgemaakt, ter voorkoming dat ze militairen of burgers zouden aanvallen.</p>

Schrijfoopdracht	
Opdracht 1.	Schrijf een gedicht waarin jullie dieren tijdens de Tweede Wereldoorlog herdenken.
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn ideeën verzameld. • Een belangrijk woord wordt regelmatig herhaald. • Het gedicht is creatief en origineel. • De zinnen zijn kort en duidelijk. • De zinnen 'lopen'. • De zinnen kloppen grammaticaal. • Er is gebruik gemaakt van hoofdletters en leestekens.
15 punten	
15 punten	
15 punten	
15 punten	
10 punten	

Les 11-15

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (teambonnen)	
per teambon	Zie week 1.

Antwoorden bij de opdrachten bij woorden van de week	
Opdracht 1	Zoek de woorden van de week op in het (spreek-)woordenboek en noteer de betekenis.
Antwoord	Afhankelijk van welk woordenboek er gebruikt is, maar de betekenissen moeten overeenkomen met de betekenissen uit het overzicht van de woorden van de week.
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord). Voorbeeld: 'Als je je afzijdig houdt betekent het dat je niet meedoet.'
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord). Voorbeeld: 'Dat je niet meedoet.'
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct. Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis). Voorbeeld: 'Niet meedoen.'

Opdracht 2	Figuurlijk taalgebruik (studiewijzer 'uitdrukkingen en spreekwoorden')
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De uitdrukking is helemaal opgeschreven.
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het basiswoord klopt.
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis van de uitdrukking is in eigen woorden verteld.
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis van de uitdrukking wordt duidelijk weergegeven in een tekening.
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De tekening ziet er verzorgd uit.

Opdracht 3	Maak een teamwoordenboek met vijf woorden van de week. (Vraag hiervoor het kopieerblad 'woord en betekenis').
25 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het woord is goed geschreven (en het basiswoord is gevonden).
25 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven.
50 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer. of
50 punten	<ul style="list-style-type: none"> De illustratie maakt duidelijk wat de betekenis is van het onderwerp en ziet er verzorgd uit.

Samenvatten	
Opdracht 1	Ideeënboom 'Gevolgen van de brand op 14 en 15 mei'
Mogelijke antwoorden:	Bij elk sleutelwoord wordt een (logisch) feit genoemd, bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> De olifanten: <ul style="list-style-type: none"> - Sonny rustig naar buiten - Rimba bleef staan (bang) - smeulend dak - brandweermannen blussen hele nacht het dak De wasberen: <ul style="list-style-type: none"> - gevlucht - houden niet van rennen - renden voor hun leven De apen: <ul style="list-style-type: none"> - veel apen overleden (gestikt) - andere apen bleven in de buurt - apenhuis te beschadigd - zoeken naar nieuw onderkomen Leeuwenwelp en herdershond

	<ul style="list-style-type: none"> - chaos - te weinig oppassers ↔ te veel dieren - omgekomen
30 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De details passen bij het sleutelwoord, en zijn noemenswaardig. • De details zijn terug te vinden in het boek. • De details zijn correct geschreven. • De ideeënboom ziet er verzorgd uit.
30 punten	
20 punten	
20 punten	
Opdracht 2	Samenvatten in zinnen 'Gevolgen van de brand op 14 en 15 mei'
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De zinnen zijn logisch opgebouwd. • De interpunctie klopt. • De samenvatting bestaat uit feiten. • Hoofdzaken (sleutelwoorden en belangrijke details) worden genoemd. • Bijzaken worden achterwege gelaten.
20 punten	
20 punten	
20 punten	
20 punten	

Opdracht 2	Samenvatting in zinnen 'Gevolgen van de brand op 14 en 15 mei'
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het verhaal is logisch opgebouwd (eventueel met signaalwoorden, geen opsomming van zinnen). • De interpunctie klopt. • De samenvatting bestaat uit feiten. • Hoofdzaken (sleutelwoorden en belangrijke details) worden genoemd. • Bijzaken worden achterwege gelaten.
20 punten	
20 punten	
20 punten	
20 punten	

Schrijfopdracht	
Opdracht 1.	Stel een advertentie op voor het lokken van nieuwe bezoekers.
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De advertentie heeft een goede kop. • De advertentie maakt mensen nieuwsgierig. • Alle nodige informatie staat erop (plaats en tijd). • Er staat geen overbodige informatie. • De advertentie is opvallend en duidelijk. • De advertentie ziet er verzorgd uit. • Er is gebruik gemaakt van hoofdletters en leestekens.
15 punten	
15 punten	
15 punten	
15 punten	
10 punten	

Les 16-20

Klaaropdracht	
per teambon	Zie week 1.

Antwoorden bij de opdrachten bij woorden van de week	
Opdracht 1	Zoek de woorden van de week op in het (spreek-)woordenboek en noteer de betekenis.
Antwoord	Afhankelijk van welk woordenboek er gebruikt is, maar de betekenissen moeten overeenkomen met de betekenissen uit het overzicht van de woorden van de week.

Opdracht 2	Figuurlijk taalgebruik (studiewijzer 'uitdrukkingen en spreekwoorden')
20 punten	• De uitdrukking is helemaal opgeschreven.
20 punten	• Het basiswoord klopt.
20 punten	• De betekenis van de uitdrukking is in eigen woorden verteld.
20 punten	• De betekenis van de uitdrukking wordt duidelijk weergegeven in een tekening.
20 punten	• De tekening ziet er verzorgd uit.

Opdracht 3	Bepalen synoniemen (studiewijzer 'synoniemen')
20 punten	• De woorden en de betekenissen zijn opgeschreven.
20 punten	• Het betekenissen kloppen.
20 punten	• Er is aangegeven of de woorden hetzelfde betekenen of niet.
20 punten	• Er is aangegeven of de woorden als een puzzelstukje in elkaar passen of niet.
20 punten	• Er is aangegeven of de woorden elkaars synoniem zijn
Antwoord	Synoniemen: mak & tam, onberekenbaar & onvoorspelbaar Geen synoniemen: dreutelen & lopen

Lezen en voorspellen	
Opdracht 1	Voorspel hoe het afloopt met de zeeleeuw Bianka.
15 punten	Voor het lezen:
10 punten	- Leerlingen bedenken wat ze al weten.
15 punten	- De illustraties in het boek zijn bekeken.
	- De woordweb is ingevuld met de voorspellingen.
	Na het lezen:
15 punten	- De voorspellingen zijn gecontroleerd.
15 punten	- Er is beschreven waarom de voorspelling wel/niet uitkwam.
15 punten	- Het antwoord bestaat uit complete zinnen.
15 punten	- De informatie komt overeen met de tekst.
Antwoord	Bianka is omgekomen bij de bombardementen in maart 1943 (blz. 103).
Opdracht 2	Voorspel hoe Nederland bevrijd gaat worden.
15 punten	Voor het lezen:
10 punten	- Leerlingen bedenken wat ze al weten.
15 punten	- De illustraties in het boek zijn bekeken.
	- De woordweb is ingevuld met de voorspellingen.
	Na het lezen:
15 punten	- De voorspellingen zijn gecontroleerd.
15 punten	- Er is beschreven waarom de voorspelling wel/niet uitkwam.
15 punten	- Het antwoord bestaat uit complete zinnen.
15 punten	- De informatie komt overeen met de tekst.
Antwoord	De geallieerden (alle tegenstanders van de Duitsers samen) hadden de Duitsers teruggedreven en op 4 mei 1945 hebben de Duitsers zich overgegeven.
Opdracht 3	Voorspel hoe het afloopt met de pantserkrokodillen.
15 punten	Voor het lezen:
10 punten	- Leerlingen bedenken wat ze al weten.
	- De illustraties in het boek zijn bekeken.

15 punten	- De woordweb is ingevuld met de voorspellingen.
15 punten	Na het lezen:
15 punten	- De voorspellingen zijn gecontroleerd.
15 punten	- Er is beschreven waarom de voorspelling wel/niet uitkwam.
15 punten	- Het antwoord bestaat uit complete zinnen.
15 punten	- De informatie komt overeen met de tekst.
Antwoord	Matata is uit ouderdom gestorven en Hakuna bleef alleen achter (blz. 108). Het leek erop dat Hakuna de enige overlever zou zijn aan het einde van het boek, maar hij stierf op 6 maart 2015 (blz. 111). Hij heeft wel de hele Tweede Wereldoorlog overleefd.

Schrijfoopdracht	
Opdracht 1.	Schrijf een artikel over een dier in de Tweede Wereldoorlog.
20 punten	• Er worden juiste feiten weergegeven over het dier.
20 punten	• Wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe worden beantwoord.
20 punten	• Er is een duidelijke inleiding, kern en een slot.
20 punten	• Er is een pakkende titel bedacht.
20 punten	• Er is gebruik gemaakt van hoofdletters en leestekens.

Antwoorden toetsen

ANTWOORDEN LES 4 'Een aap op de wc' – Joukje Akveld

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	B, blz. 26, links bovenaan
	2	B, blz. 26 en 27 (Probleem: Tammo was alleen (leeuwen zijn groepsdieren), Oplossing: Black, de herdershond werd bevriend met Tammo).
	3	C, blz. 27, rechts bovenaan
	4	D, blz. 28, midden
	5	B, de zin ervoor
WS	6	Een vijandelijke inval.
	7	Geen moment zonder elkaar.
	8	(ter beoordeling van de leerkracht)
	9	A
	10	A

ANTWOORDEN LES 9 'Een aap op de wc' – Joukje Akveld

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	B, blz. 56, links bovenaan
	2	D, blz. 57, midden
	3	B, blz. 58, bovenaan
	4	C, blz. 59, rode tekst
	5	A, blz. 59, onderaan
WS	6	Kleine plantjes, dicht bij elkaar, vaak in een sloot.
	7	Stenen paal waarop een gebouw rust.
	8	(ter beoordeling van de leerkracht)
	9	C
	10	C

ANTWOORDEN LES 14 'Een aap op de wc' – Joukje Akveld

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	C, blz. 77, bovenaan
	2	B, blz. 78, halverwege
	3	C, blz. 80, rechtsonder
	4	D, blz. 81, halverwege
	5	C, blz. 81, halverwege
WS	6	Met geweld openmaken.
	7	De leuning (van een hek).
	8	(ter beoordeling van de leerkracht)
	9	A
	10	D

ANTWOORDEN LES 19 'Een aap op de wc' – Joukje Akveld

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

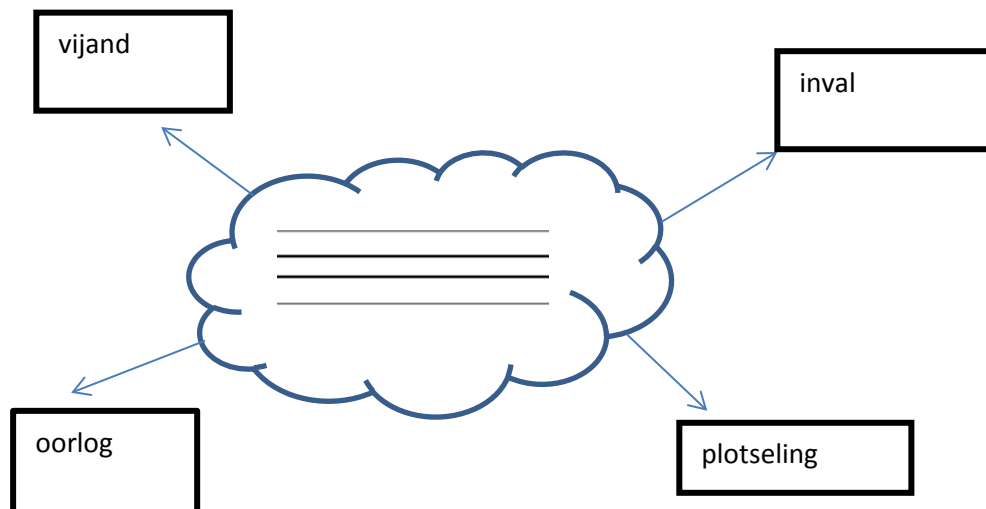
BL	1	B, blz. 104, halverwege
	2	D, blz. 104, onderaan
	3	C, blz. 105, halverwege
	4	B, blz. 107, halverwege
	5	A
WS	6	Iemand die gebouwen en andere bouwwerken ontwerpt.
	7	Met haast overleggen.
	8	(ter beoordeling van de leerkracht)
	9	D
	10	C

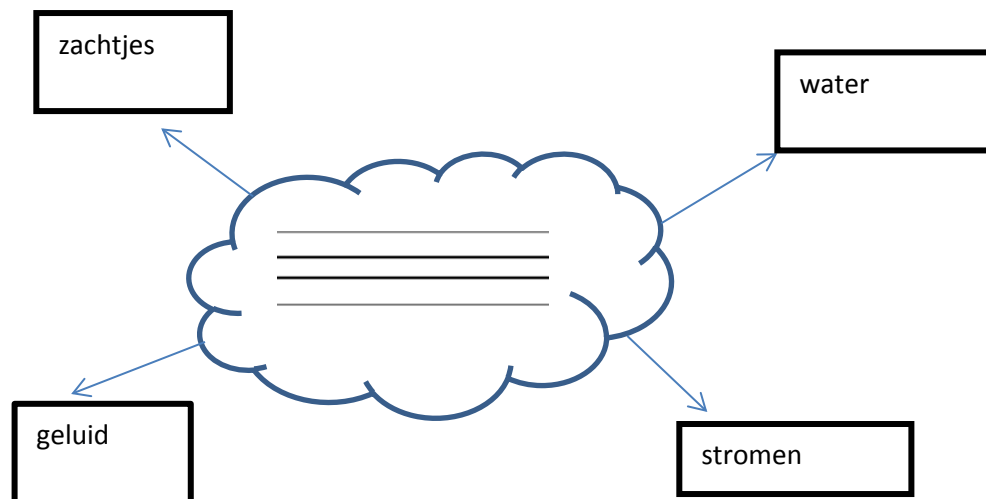
Kopieerbladen 'Een aap op de wc'

Kopieerblad les 3: 'Een aap op de wc'.

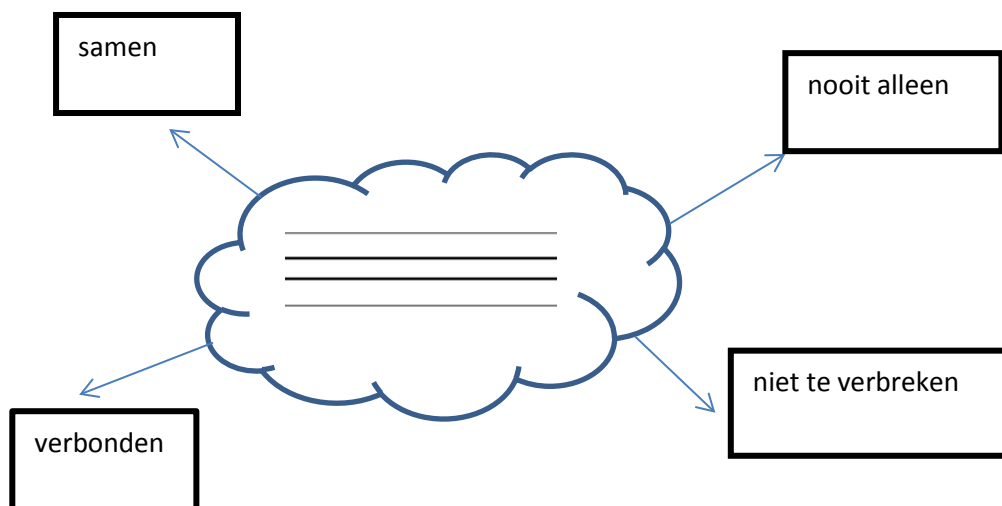
1. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

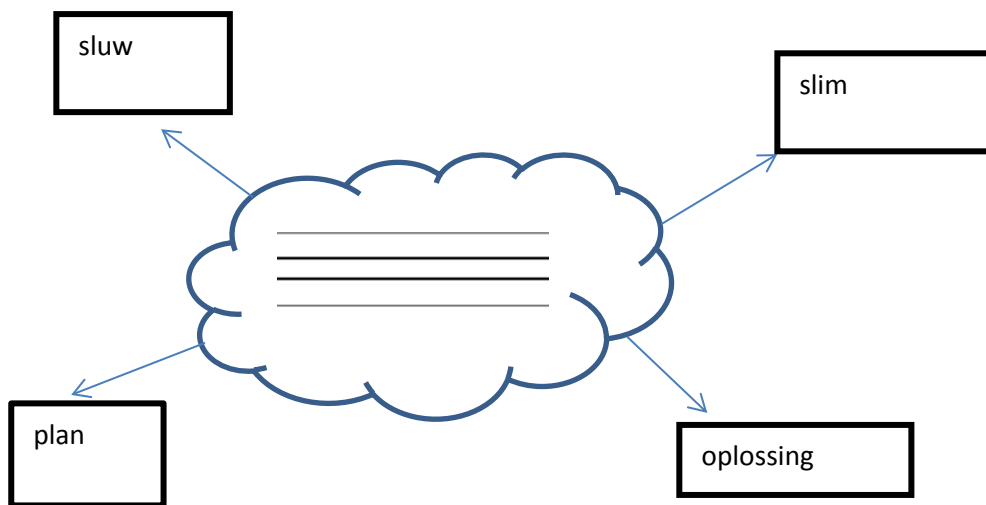
2. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

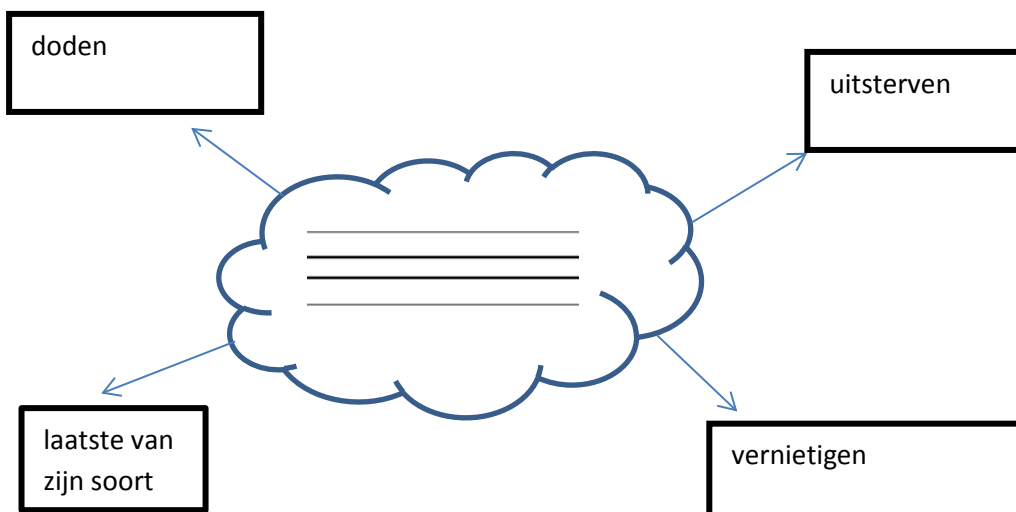
3. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

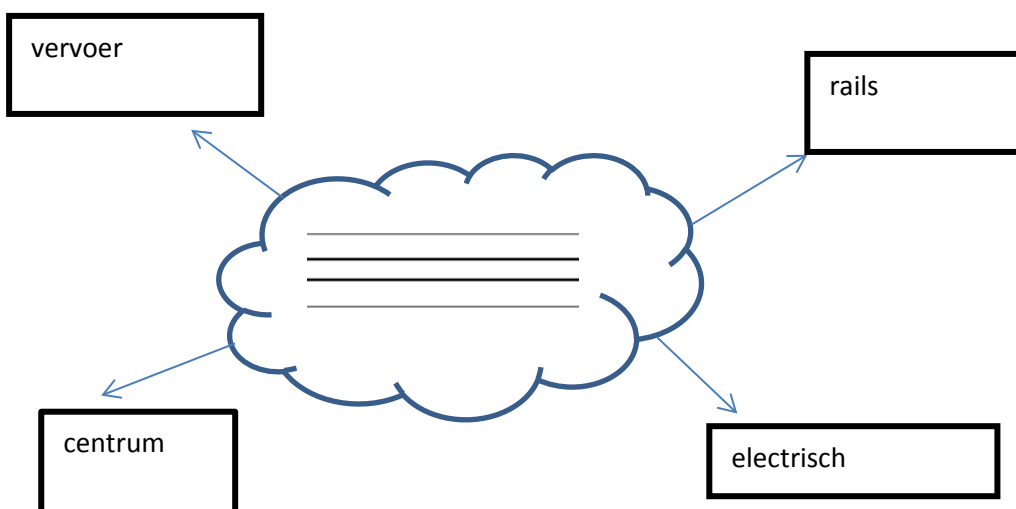
4. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

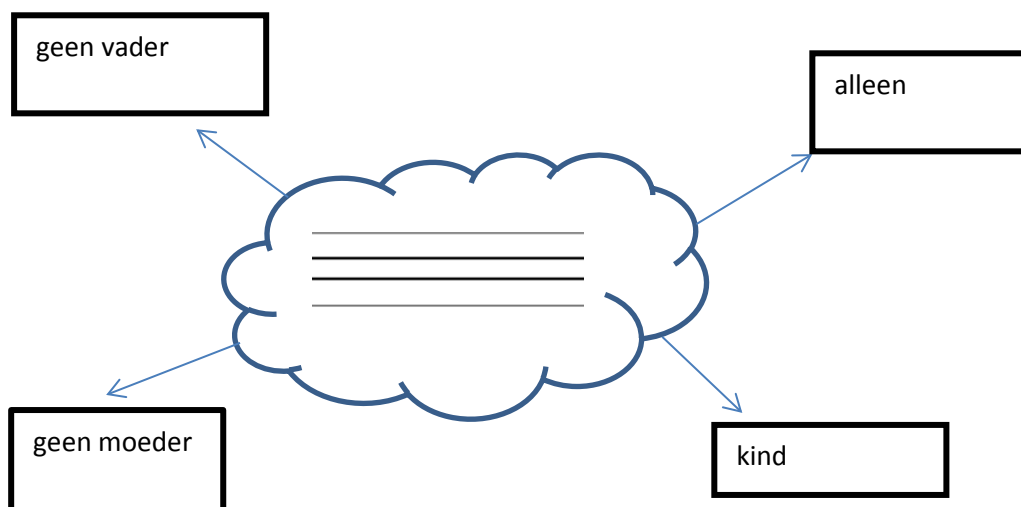
5. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

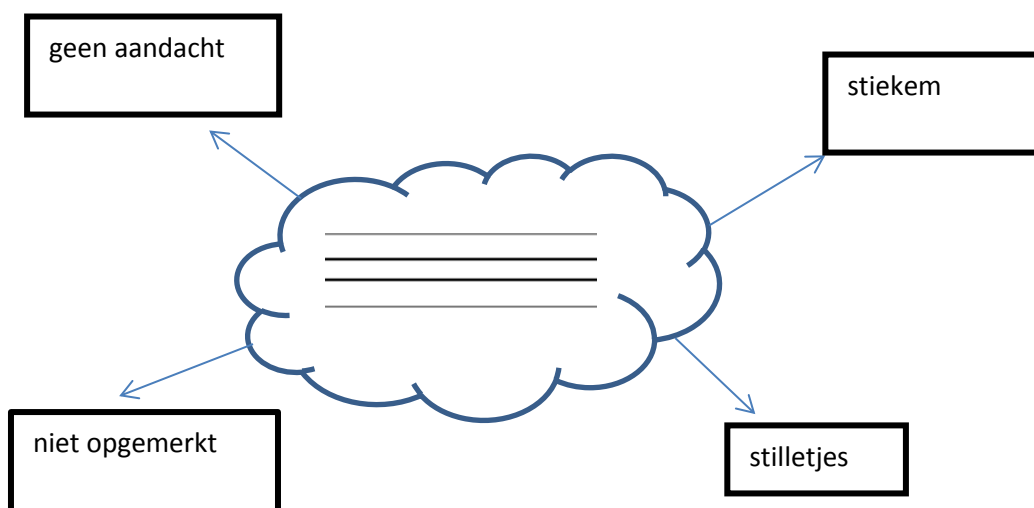
6. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

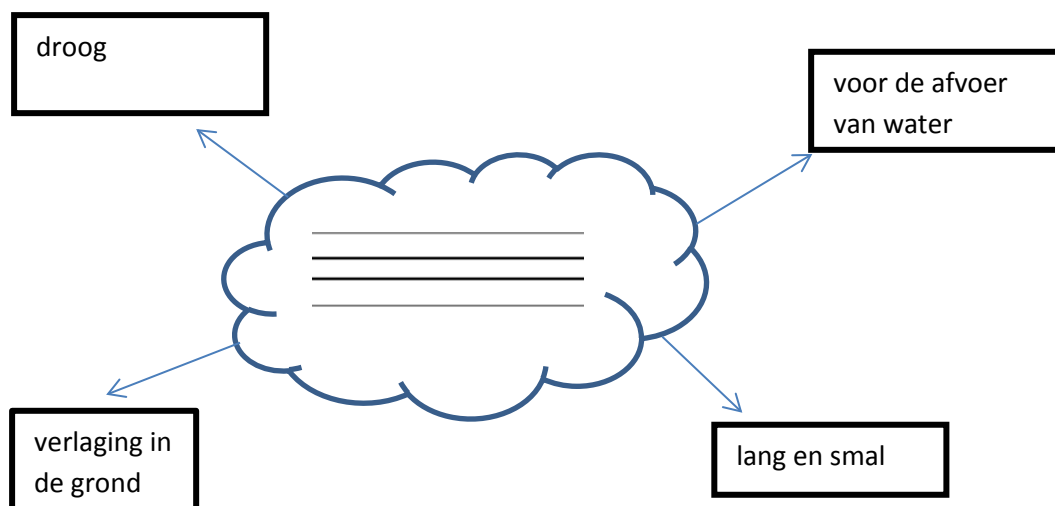
7. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

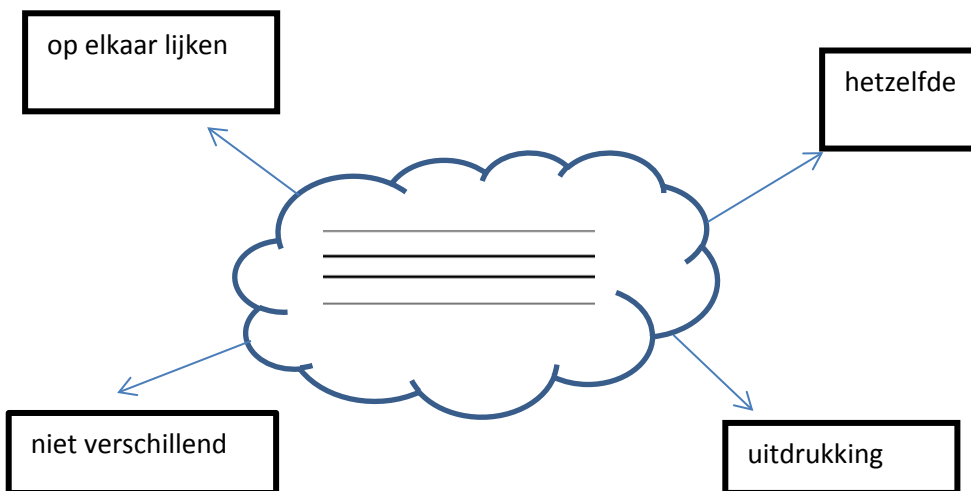
8. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

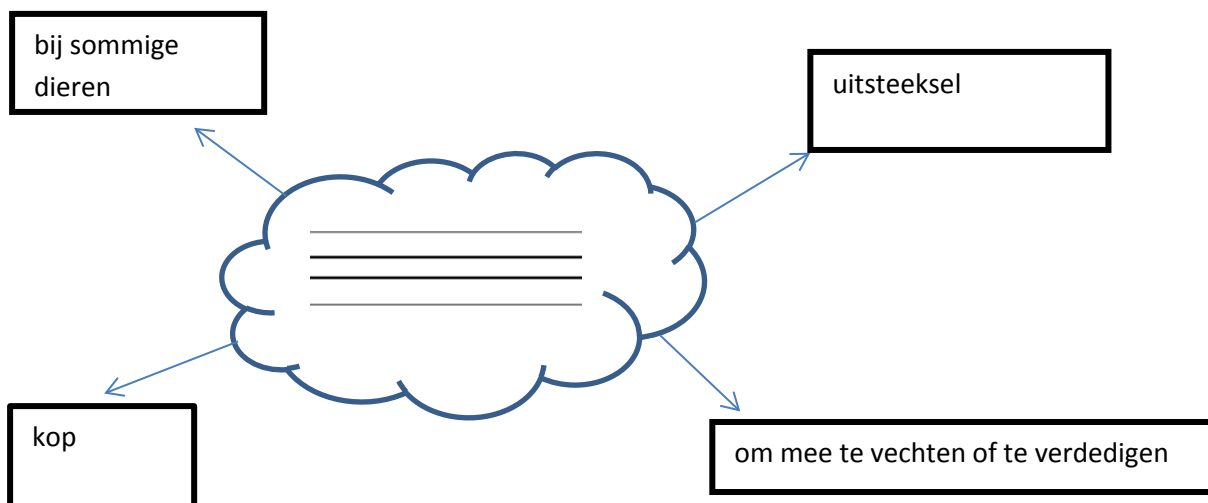
9. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

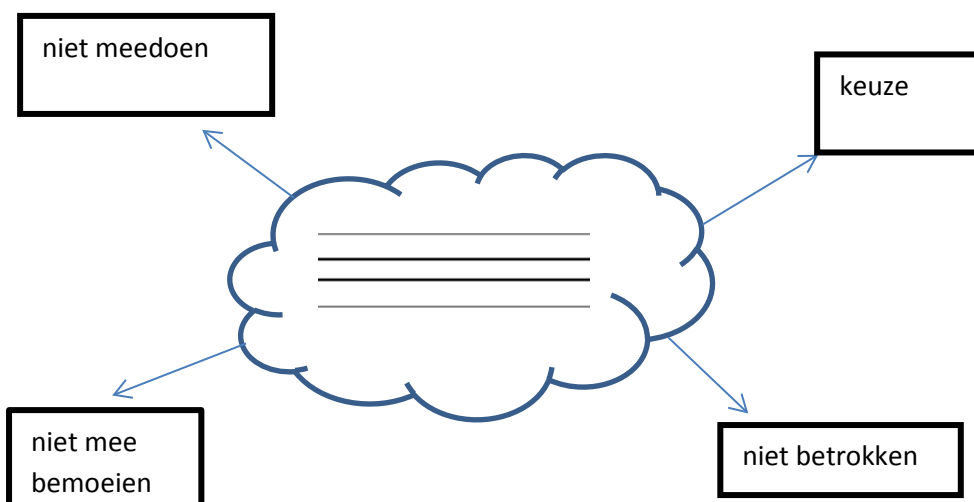
10. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

11. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

12. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

Kopieerblad les 8: 'Een aap op de wc'.

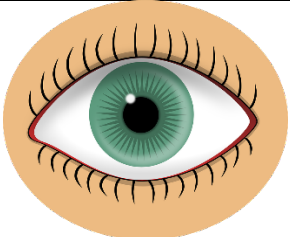

Opdracht: Kijk naar de woorden van de week. Vul achter de zin het woord in dat het best past.

1.	Stenen paal waarop een gebouw rust.	
2.	Het geluid dat vogels maken.	
3.	Steeds heen en weer zwemmen (uitdrukking).	
4.	Iemand die de leiding heeft over een groep soldaten.	
5.	Dit kunnen we niet uitstellen.	
6.	Zonder te bewegen.	
7.	Goed op iemand of iets passen.	
8.	Iets plotseling zien.	
9.	Hoogtepunten en dieptepunten (uitdrukking).	
10.	Groep kleine plantjes aan het oppervlak van het water.	
11.	Serieus en officieel.	
12.	Heel precies.	

Kopieerblad les 13: 'Een aap op de wc'.

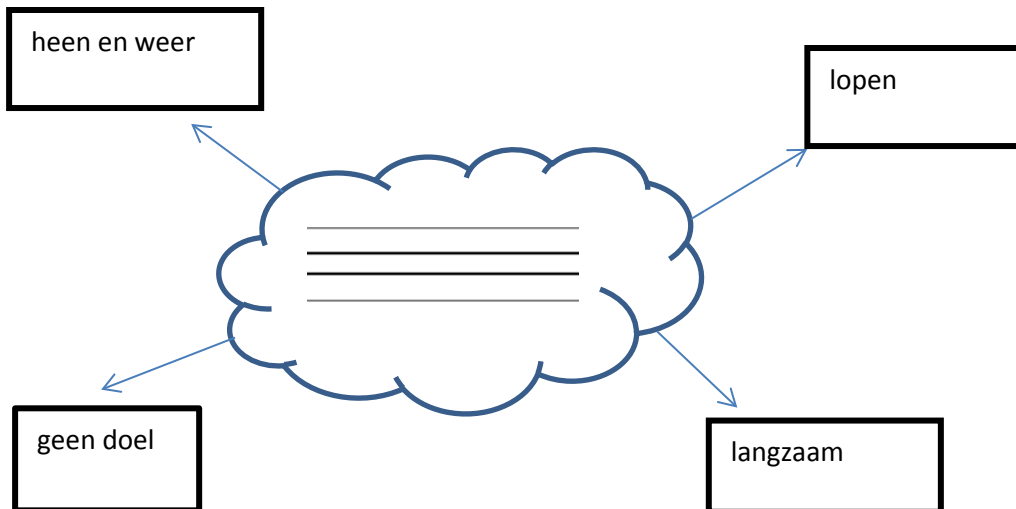
Opdracht: Kijk naar de woorden van de week. Vul achter de afbeelding het woord in dat het best past.

1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

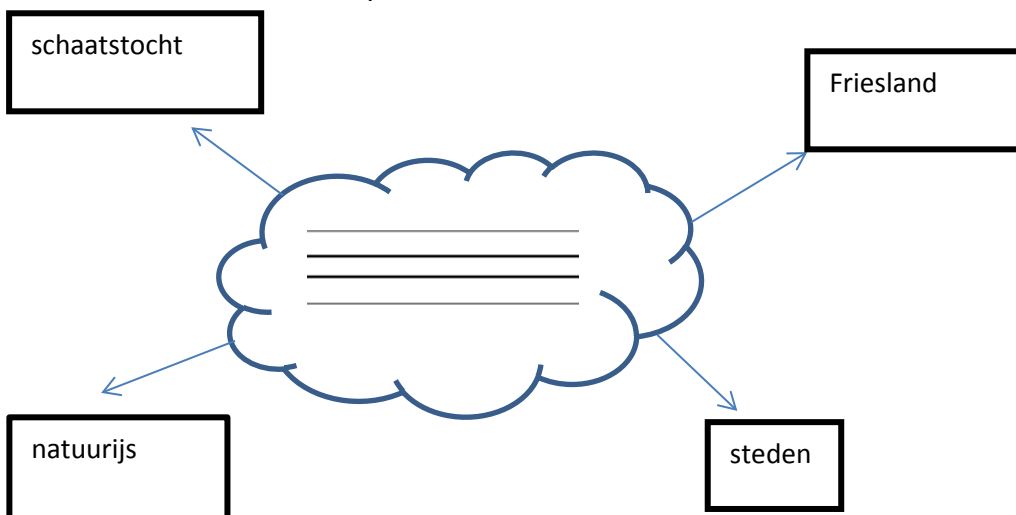
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		

Kopieerblad les 18: 'Een aap op de wc'.

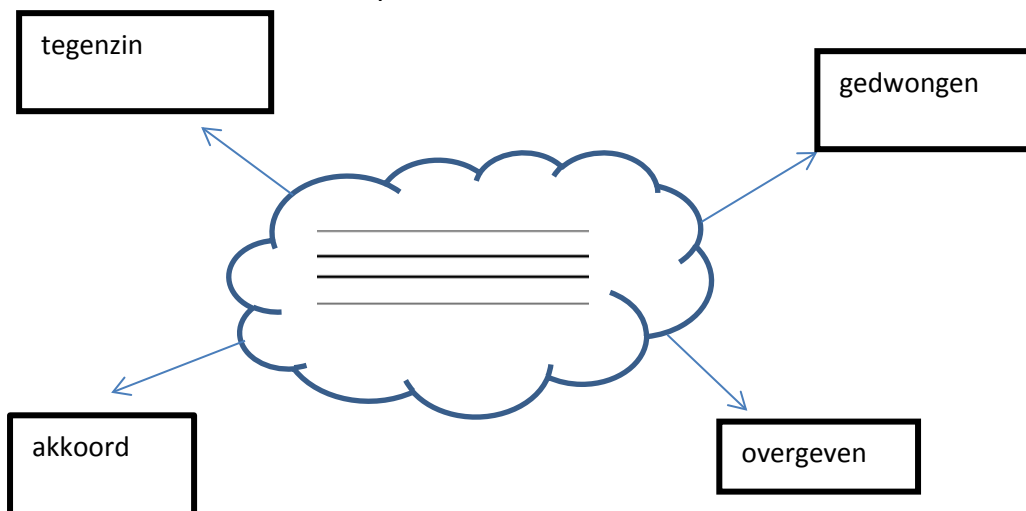
1. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

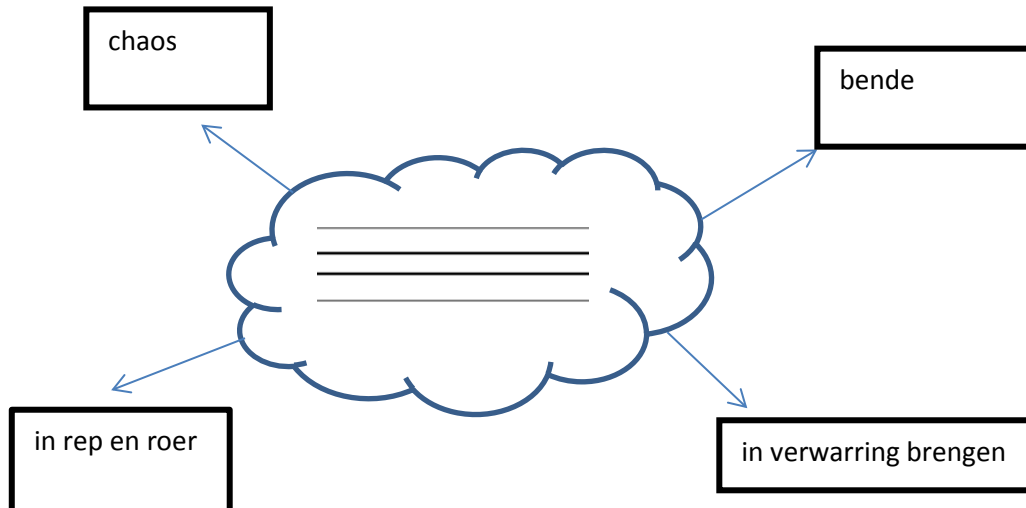
2. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

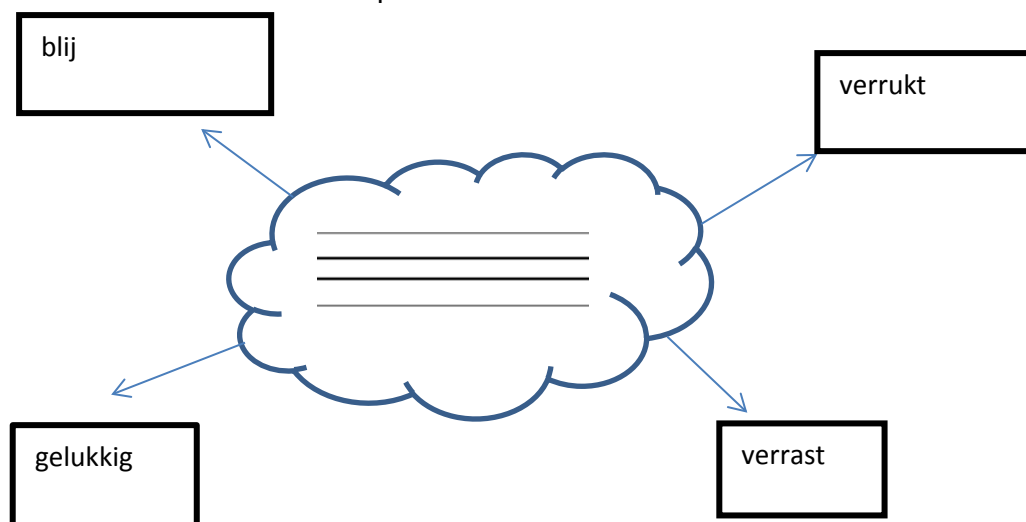
3. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

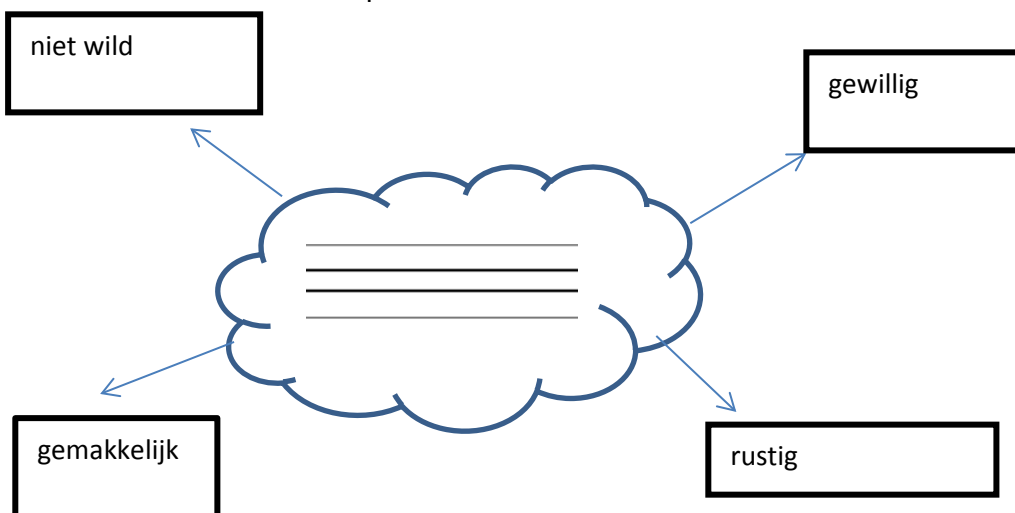
4. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

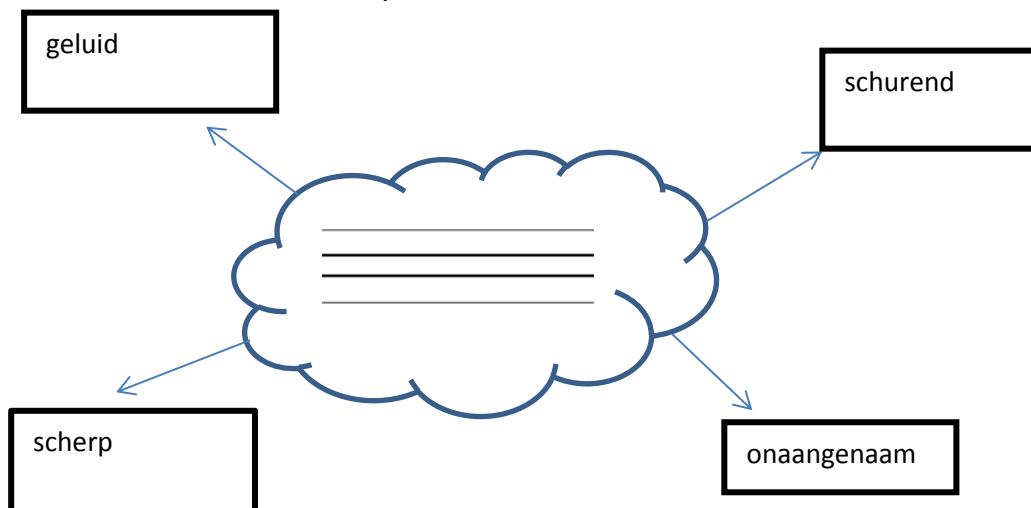
5. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

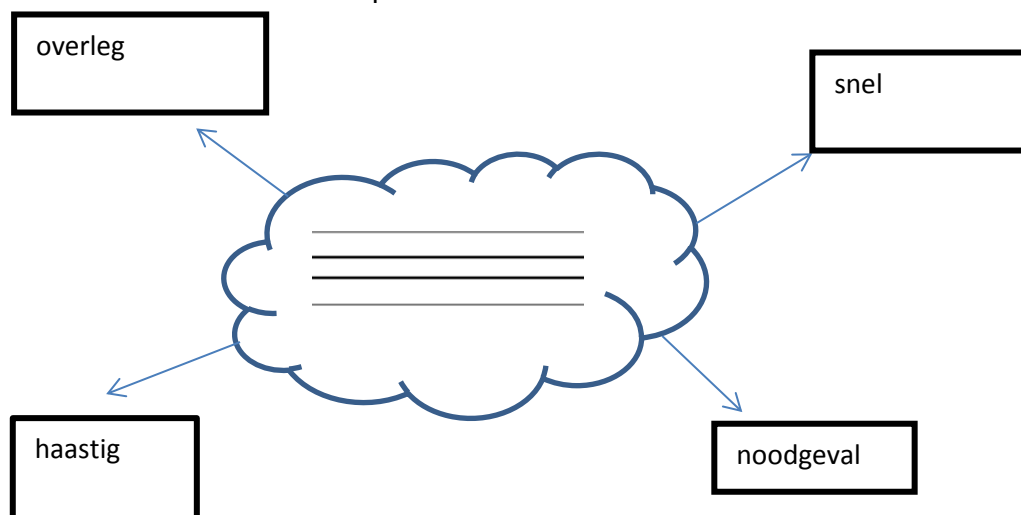
6. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

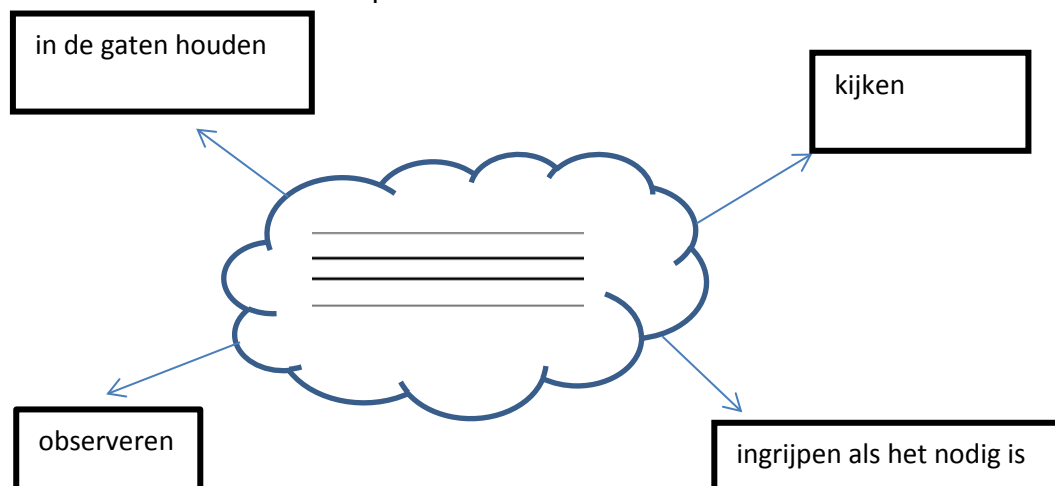
7. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

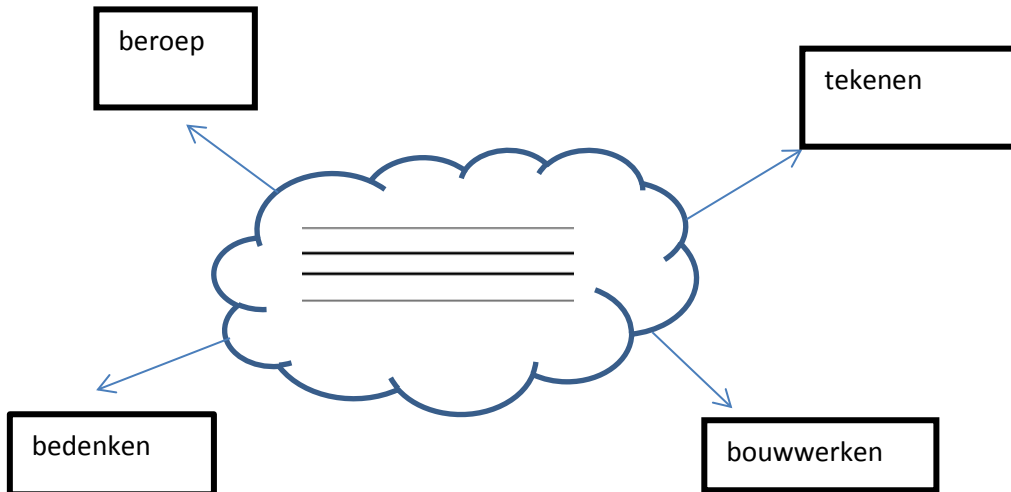
8. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

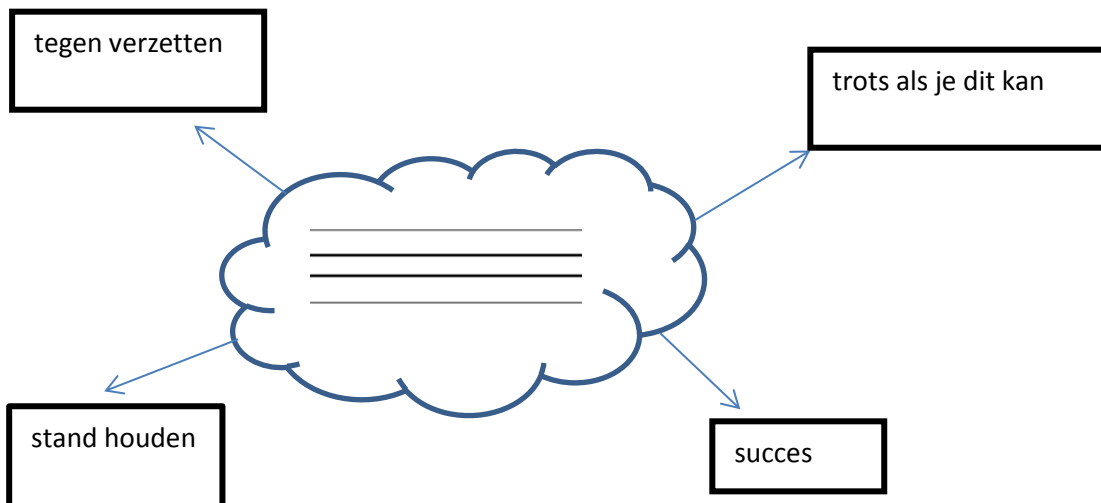
9. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

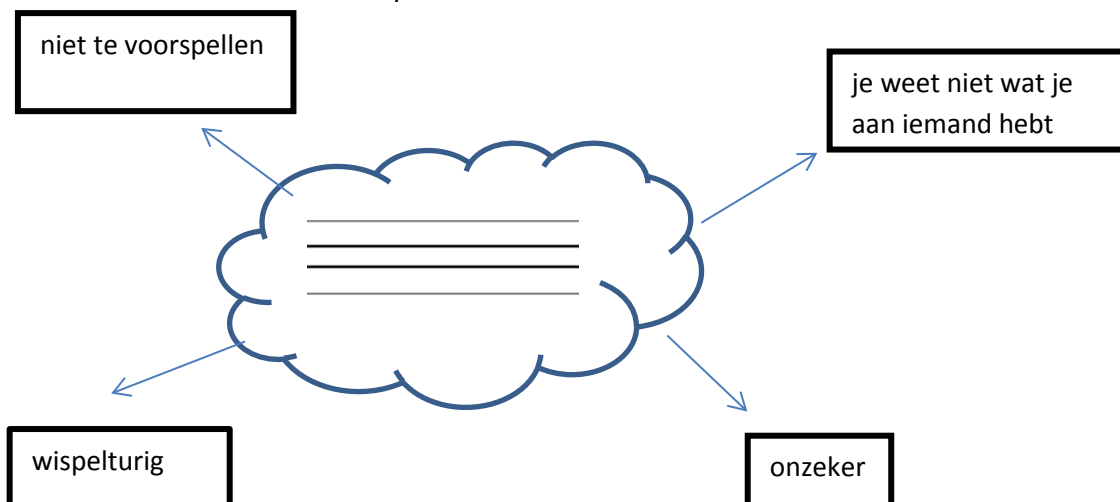
10. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

11. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

12. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

Teamnaam:

KOPIEERBLAD SCHRIJFOPDRACHT NETVERSIE | LES 10

Teamnaam:

KOPIERBLAD SCHRIJFOPDRACHT NETVERSIE | LES 15

KOPIERBLAD SCHRIJFOPDRACHT NETVERSIE | LES 20

datum:

Date	Time	Location	Observations

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. In the bottom right corner, there is a small, light gray rectangular tab or piece of paper protruding from under the main sheet.

Groep:
Leerkracht:
Periode:

Naam leerling

[illegible]

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
